

Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve

Izvod za područje Grada Metkovića

U nastavku je priložen izvod iz elaborata *Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve* koje su izrađene u sklopu projekta CO-EVOLVE, a koji se odnosi na područje Grada Metkovića.

Smjernicama su izrađene konzervatorske, urbanističke, krajobrazne i arhitektonske podloge kojima su identificirana i valorizirana zapuštena, odnosno napuštena, sela i zaseoci u zaleđu klastera Neretva te planerske smjernice koje se mogu implementirati u prostorno-plansku dokumentaciju jedinica lokalne samouprave s područja doline Neretve.

Integralni elaborat nalazi se na sljedećim linkovima:

http://zspudnz.hr/NOVOSTI/nov_29102019.aspx

<http://grad-metkovic.hr/2019/12/20/smjernice-za-integralnu-zastitu-ruralnih-krajolika-i-odrzivi-razvoj-turizma-delte-rijeke-neretve-na-projektu-co-evolve/>

Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika
i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve na
projektu CO-EVOLVE

B

**Smjernice za integralnu zaštitu i revitalizaciju
ruralnih krajolika doline Neretve**

APE

Zagreb, 2019.

SMJERNICE ZA INTEGRALNU ZAŠTITU RURALNIH KRAJOLIKA I ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA DELTE RIJEKE NERETVE NA PROJEKTU CO-EVOLVE

A. Prepoznavanje vrijednosti ruralnih krajolika doline Neretve

B. Smjernice za integralnu zaštitu i revitalizaciju ruralnih krajolika doline Neretve

C. Smjernice za održivi razvoj ruralnog turizma doline Neretve

Prilog 1: Katalog ruralnih naselja/zaselaka doline Neretve

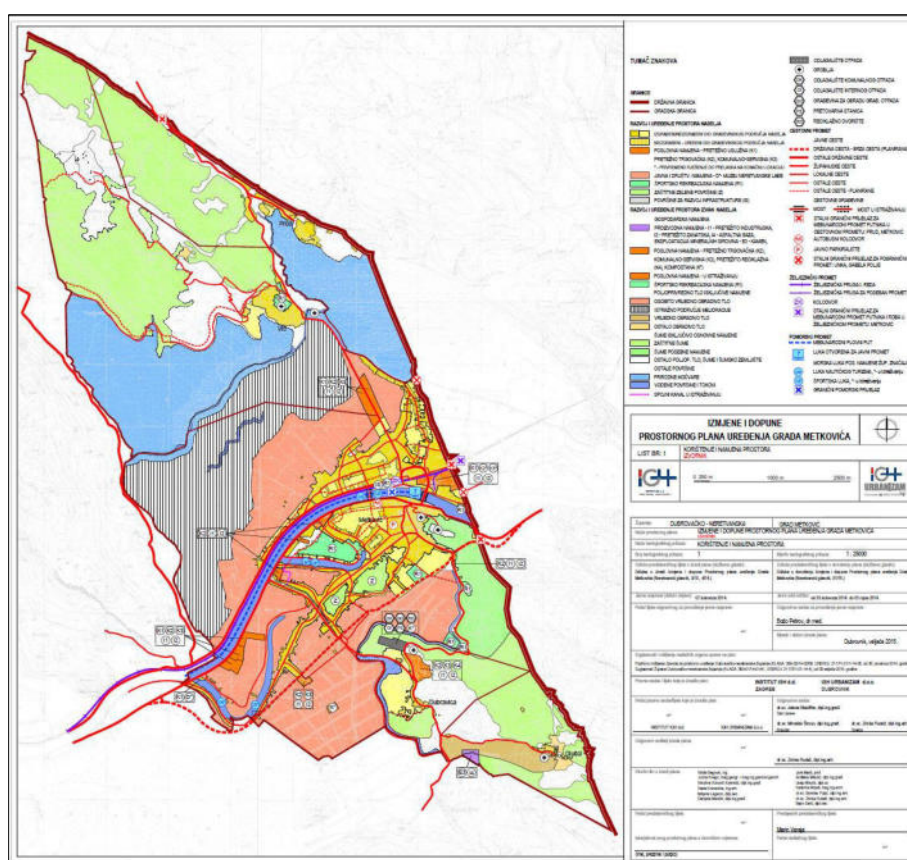
Prilog 2: Arhitektonski snimak pilot područja (selo Vidonje)

Naručitelj:	Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije - DUNEA Branitelja Dubrovnika 41, 20000 Dubrovnik
Izrađivač:	APE d.o.o. za arhitekturu, planiranje i ostale poslovne djelatnosti, Ozaljska 61, 10 000 Zagreb
Broj ugovora:	08-2019.
Projekt:	SMJERNICE ZA INTEGRALNU ZAŠTITU RURALNIH KRAJOLIKA I ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA DELTE RIJEKE NERETVE NA PROJEKTU CO-EVOLVE
Dio elaborata:	B. Smjernice za integralnu zaštitu i revitalizaciju ruralnih krajolika doline Neretve
Voditelji izrade studije:	Nikša Božić, dipl.ing.arh. Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.
Stručni tim:	Nikša Božić, dipl.ing.arh. Sandra Jakopec, dipl.ing.arh. Marijana Zlodre, mag.ing.arch. Mirela Ćordaš, dipl.ing.arh. Ivana Pancirov, dipl.ing.arh. Vlatka Žunec, mag.ing.arch. Jurica Zovkić, stud.arh.
Koordinator od strane naručitelja:	Ivana Prce, mag.medior.publ.
Stručna suradnja i stručna koordinacija za naručitelja:	Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije: mr.sc. Marina Oreb, dipl.ing.arh., Barbara Savin, dipl.ing.arh., Stjepko Kovačić, dipl.ing.građ., Silvana Taslaman, ing.građ., Hrvoje Glavor, mag.ing.menag. u pom., Sanja Šaut, građ.tehn., Daniel Jokić, mag.geogr., Nikola Karaman, mag.bio. et oek.mar., Ivan Lukačević-Verenac, pristup.comp., Iva Knego, mag.ing.arch.
Odgovorna osoba izrađivača:	Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.

Zagreb, 2019.

9. U središtima naselja Desne, Momići, Nova Sela (Kulina) omogućiti i potaknuti gradnju javnih sadržaja i nesmjštajnih turističkih sadržaja (turistički info centar, ugostiteljska namjena, servisi za cikloturizam i sl.)
10. Na području obronaka Rujnice iznad močvarnog predjela Podgrede te na području naselja Desne na području desanske udoline i Modrog oka omogućiti i potaknuti gradnju uređenih vidikovaca, odmorišta i turističkih info-punktova sa kojih se mogu sagledati zaštićena područja prirode.
11. Planom omogućiti gradnju biciklističkih staza i pratećih sadržaja za razvoj cikloturizma.

Prostorni plan uređenja Grada Metkovića

Prostorni plan uređenja Grada Metkovića donesen je 2004. godine⁵, a izmjene i dopune usvojene su početkom 2015. godine⁶. Izrada II. Izmjena i dopuna PPUG Metkovića započela je 2018. godine⁷ i plan se trenutno nalazi u fazi javnog uvida u prijedlog plana.

Na području Grada Metkovića nalazi se 8 naselja/zaseoka. Za četiri naselja određeno je građevinsko područje naselja (Dubravica, Glušci, Vid i Prud), dok se preostala četiri zaseoka (Crni Dolac, Dragovija, Ograđ i Podgrede) nalaze na području koje je planom namjene površina definirano kao „šume i šumska zemljišta, zaštitne šume“ te na području „ostalih poljoprivrednih i šumskih površina“.

⁵ Neretvanski glasnik, br. 06/04, Ispravak br. 01/10

⁶ Neretvanski glasnik, br. 01/15

⁷ Neretvanski glasnik, br. 07/18

Za nijedno naselje ili zaseok nije donesen detaljniji plan uređenja. Za Dubravicu, Dragoviju i Vid PPUG Metkovića propisuje obvezu izrade urbanističkog plana uređenja.

Odredbama za provedbu je širi prostor sela Vid određen kao posebno značajno područje kulturno povijesne baštine za koji je planirana revitalizacija kulturno-povijesnog nasljeđa te su dane smjernice za zaštitu i uređenje prostora. Odredbama su dani i uvjeti za gradnju na području zaseoka Dragovija i Ograđ u kojima je moguća rekonstrukcija postojećih objekata te gradnja novih u skladu s općim odredbama plana (odredbe predviđene za „niske građevine“).

Smjernice za PPUG Metkovića:

1. Za zaseoke Dragovija i Ograđ utvrditi izdvojene dijelove građevinskog područja naselja i propisati samo mogućnost rekonstrukcije postojećih građevina u postojećim gabaritima. Ukoliko bi bilo iskaza interesa moguće je utvrđivanje i zone turističke namjene (difuzni hotel).
2. Za Crni Dolac i Podgrede omogućiti izgradnju pomoćnih građevina za poljoprivredna gospodarstva. Omogućiti i potaknuti gradnju uređenih vidikovaca, odmorišta i turističkih info-punktova sa kojih se mogu sagledati zaštićena područja prirode – močvarno područje Podgrede.
3. Razmotriti smanjenje građevinskog područja naselja Dubravica.
4. Za naselje Vid propisati izradu urbanističkog plana uređenja koji mora imati elemente konzervatorskog plana (UPU obuhvaća i područje zaštićene arheološke zone i kulturno-povijesne cjeline Naron-Vid - Zona A, Zona B). Za zaštićenu povijesnu cjelinu i arheološku zonu obavezna je izrada konzervatorske podloge, a konzervatorske smjernice potrebno je ugraditi u plan. UPU naselja Vid također treba sadržavati mjere sanacije područja zauzetog neprimjerenom gradnjom. UPU-om je potrebno posebnu pozornost posvetiti afirmaciji osnovnih elemenata identiteta naselja (arheološka zona, muzej, muzej na otvorenom, arheološki park, vizurne točke) kao i razvoju javnih i društvenih sadržaja naselja te posjetiteljsko-turističke infrastrukture (prezentacija i rekonstrukcija arheoloških nalaza u skladu s konzervatorskim smjernicama, turističko- informativni centar, prostor za skupove i radionice i sl.). U naselju je moguće planirati i turističke – smještajne kapacitete u građevinskom području naselja. UPU-om treba očuvati i afirmirati arheološko nalazište, zaštititi karakteristične vizure na naselje te afirmirati izražene vizurne točke otkuda se može sagledavati širi krajolik doline Neretve.
5. Planom omogućiti gradnju biciklističkih staza i pratećih sadržaja za razvoj cikloturizma.

4. PLANSKE SMJERNICE ZA GRADNJU U RURALNIM NASELJIMA DOLINE NERETVE

Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije prepoznao je kako na području Županije postoji veliki broj tradicijskih naselja i zaseoka neistražene kulturno-povijesne vrijednosti, evidentiranih, ali ne zaštićenih, a koja su sustavom prostornog planiranja kroz PPUO/G uključeni u građevinska područja na isti način kao zone novih naselja. Navodi se kako se na taj način u tradicijskim naseljima primjenjuju odredbe za novu gradnju neprimjerenih volumena i prostornih odnosa za ta naselja. Za neka naselja su pritisci za gradnjom intenzivniji i ne mogu se zadovoljiti samo unutar postojeće izgradnje, odnosno, planovima se predviđa i širenje postojećih građevinskih područja.

Plan prepoznaje sljedeće tipove tradicijskih naselja:

- devastirana naselja pa su neprepoznatljiva - preporuča se ruralna urbana sanacija
- sačuvana i ambijentalno vrijedna - preporuča se Konzervatorska dokumentacija s preporukama za gradnju
- napuštena i ruševna ambijentalno vrijedna - preporuča se Konzervatorska dokumentacija s preporukama za gradnju.

Navedeno predstavlja polazište za izradu ovih Smjernica.

U nastavku se navode opće smjernice za očuvanje slike naselja i moguće širenje naselja koje je potrebno poštivati prilikom izrade prostornih planova uređenja gradova i općina. Također se navode i opće smjernice za gradnju u tradicijskim ruralnim krajolicima. Daju se i osnovne smjernice za namjene unutar tradicijskih naselja koje služe kao preporuka za planiranje.

Ovisno o provedenoj valorizaciji tradicijskih naselja, u katalogu naselja u dijelu „planske smjernice“ naveden je mogući tip gradnje (oblik korištenja) koji se preporučuje za pojedina tradicijska ruralna naselja. Mogući oblici korištenja u tradicijskim ruralnim naseljima propisani su ovim smjernicama i podijeljeni na sljedeće tipove mogućih zahvata u prostoru:

1. **Obnova postojećih građevina i zamjenska gradnja [PS1]** – primjenjuje se u naseljima očuvane povijesne strukture bez demografskog potencijala za širenje naselja. Ovo podrazumijeva samo obnovu postojećih građevina u postojećim gabaritima po principima tradicijskog graditeljstva.
2. **Rekonstrukcija i rekompozicija [PS2]** - primjenjuje se u naseljima očuvane povijesne strukture bez demografskog potencijala za širenje naselja, ali se osim obnove postojećih građevina dopuštaju i dogradnje te rekompozicija postojećih građevina po principa tradicijskog graditeljstva.
3. **Nova gradnja prema načelima tradicijske gradnje [PS3]** – primjenjuje se u naseljima u kojima se dozvoljava i nova gradnja, ali isključivo po principima tradicijske gradnje uz obvezno uklapanje u postojeći kontekst gradnje u pogledu općih gabarita gradnje, materijala i oblikovanja.
4. **Nova gradnja [PS4]** – primjenjuje se u naseljima koja više nemaju sačuvan karakter tradicijskih naselja te je moguć i suvremeni oblikovni jezik uz poštivanje općih načela graditeljstva koje proizlazi iz konteksta lokalnog prostora.

U nastavku ovog poglavlja razrađene su i smjernice za gradnju pomoćnih građevina te ostalih građevina.

Također su razrađene smjernice za sanaciju prostora bespravne i neprimjerene gradnje.

Opće smjernice za gradnju u ruralnim naseljima / krajolicima

Smjernice za očuvanje slike naselja i moguće širenje naselja

Prostornim planom je potrebno očuvati i održavati prostornu organizaciju i odnose naselja i obradivih površina.

Određivanje novih građevinskih područja mora imati podlogu u pozitivnim demografskim pokazateljima i/ili konkretnim poslovnim razvojnim planovima. U suprotnom treba izbjegavati širenje građevinskih područja naselja, odnosno potrebno je brisati utvrđena građevinska područja za koje ne postoji realna planerska potreba. Na taj će se način potaknuti obnova postojećih izgrađenih struktura.

Treba održavati i obnavljati oblike naselja i posjeda, parcelaciju, ograđivanje suhozidima, smještaj i položaj zgrada te prirodne značajke koji su važni elementi koji oblikuju uzorke ruralnog krajolika.

Povijesna ruralna naselja tradicionalno su smještena uz rub plodnih polja. Posebno treba izbjegavati širenje građevinskih područja na nekadašnja plodna poljoprivredna zemljišta. Potrebno je poticati korištenje povijesnih agrarnih prostora za proizvodnju hrane, turizam, zanatstvo i ostalo.

Poljoprivredni krajolik potrebno je očuvati od nove gradnje, koju treba usmjeravati u postojeća tradicijska naselja.

Posebno je potrebno štiti rubove povijesnih ruralnih naselja i to u cjelovitoj slici gabarita.

Planom ne dozvoliti linearno širenje naselja duž prometnica i povezivanje više naselja u neprekinuto građevinsko područje.

Novu gradnju, ukoliko je potrebna, usmjeravati na interpolacije unutar postojeće strukture naselja. Gradnja novih stambeno-gospodarskih sklopova u agrarnom prostoru ruralnih naselja ne smije promijeniti tradicionalne osobitosti šireg prostora (terase, suhozidi, vegetacija).

Posebno je važno čuvati postojeće vizure na tradicijska naselja s pristupnih puteva i drugih vizurno izloženih mjesta. Novu gradnju, ukoliko je potrebna, planirati „u drugom planu“ čuvajući postojeće vizure na naselje.

Pri oblikovanju građevina (posebice onih izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalne arhitekture.

Smjernice za gradnju u tradicijskim ruralnim krajolicima

S obzirom na specifičnost kulturno-povijesnog naslijeđa omogućuje se gradnja novih stambenih i gospodarskih sklopova i rekonstrukcija postojećih stambenih i gospodarskih sklopova u smislu održavanja, sanacije, rekonstrukcije i prenamjene.

Tradicijski izgrađeni stambeni i gospodarski sklopovi zadržavaju se u prostoru uz mogućnost rekonstrukcije kojom zadržavaju povijesnu tlocrtnu matricu, povijesnu parcelaciju i povijesne komunikacije uz mogućnost izgradnje suvremenih pratećih sadržaja (manji bazeni, natkrivene terase, komini, sanitarni čvorovi i sl.)

U tradicijski izgrađenim stambenim i gospodarskim sklopovima dopušta se prenamjena prostora prigodom rekonstrukcije i revitalizacije sklopa.

U tradicijski izgrađenim zgradama ili sklopovima koji su ruševni može se, poštujući povijesnu tlocrtnu matricu (vanjske dimenzije zgrade) izgraditi zamjenske građevine uklanjanjem ruševnih elemenata.

Potrebno je poštivati povijesnu parcelaciju u tradicijski izgrađenim cjelinama, a na neizgrađenim područjima izgradnjom ne odudarati od tradicionalnih dimenzija.

U tradicijski izgrađenim stambenim i gospodarskim sklopovima poštivanjem povijesne parcelacije potrebno je zadržati povijesne komunikacije, a potrebne garaže i mjesta za parkiranje može se graditi kao prizemne ili suterenske zgrade (u podzidima) u rubnom građevinskom području povijesno izgrađene cjeline.

Povijesne putove omeđene duž trase suhozidima ne smije se proširivati rušenjem suhozida.

Kameni podzidi (međe) unutar naselja i tradicijski izgrađenih cjelina ne smiju se rušiti radi izgradnje betonskih podzida.

Nije dozvoljena razgradnja postojećih ruralnih građevina radi izgradnje novih u svrhu korištenja građevnog kamena.

Smjernice za planiranje namjena unutar tradicijskih ruralnih naselja

U tradicijskim ruralnim naseljima moguće su stambene i mješovite namjene, pri čemu treba poticati mješovitost namjena. Prevladavajuća namjena trebala bi biti stambena.

Isključivo turističke namjene moguće je dozvoliti u onim naseljima u kojima nema stanovnika te je takav način korištenja ujedno i način revitalizacije naselja.

U predjelima **stambenih namjena**, u sklopu stambenih jedinica, moguće je dozvoliti turističke djelatnosti u vidu turističkih usluga koje građani pružaju u svojim domaćinstvima (soba, apartman, studio apartman, pansion) te turističkih usluga u seljačkim domaćinstvima.

Površine mješovite **pretežito stambene namjene (M1)** namijenjene su izgradnji stambenih i stambeno-poslovnih građevina. Stambeno-poslovnim građevinama smatraju se građevine individualne stambene izgradnje koje uz stambene jedinice imaju i prateće sadržaje - prostore za poslovne djelatnosti i tihe obrte koji ne ometaju stanovanje i ne onečišćuju okoliš, uključivo i prostore za smještaj gostiju. Tako se uz stambenu namjenu može omogućiti smještaj sljedećih djelatnosti:

- manje ugostiteljske djelatnosti (bistroi, konobe, kušaonice),
- pružanje osobnih usluga (intelektualne usluge, zdravstvene, terapijske, njega tijela i sl.),
- trgovina do 100 m²,
- zanatstvo, tihi obrti i osobne usluge, posebno oni koji su nadopuna sadržajima turističke ponude (kreativne radionice, atelje i sl.),
- drugi, prije svega tradicionalni obrti, uz uvjet da ne ometaju primarnu (stambenu) namjenu;
- manje ambulante i zdravstvene usluge kao nadopuna turističkim sadržajima (primjerice: liječenje tradicionalnim i alternativnim metodama: akupunktura, aromaterapija i sl.),
- ugostiteljski objekti iz skupine restorani i barovi (osim disco kluba).

U većim naseljima koja su prometno dostupna i imaju potencijala za postati manji središnji centar moguće je dozvoliti i površine mješovite **namjene – pretežito poslovne (M2)** gdje je moguć smještaj:

- stambeno-poslovnih građevina,
- ugostiteljsko-turističkih građevina gdje se pružaju usluge smještaja (pansiona, vila, manjih hotela - do 30 ležaja),

- informativnih centara te muzejsko-galerijskih prostora,
- ugostiteljskih građevina gdje se pružaju usluge hrane i pića
- pružanje osobnih usluga (zdravstvenih i terapijskih, rekreacijskih, njege tijela i sl.),
- turističkih usluga, sadržaja za zabavu i sl.
- trgovina (preporučuje se ograničiti površinu, primjerice do 100 m²)
- tihih obrta, osobito tradicijskih obrta;
- izrada i prodaja tradicionalnih proizvoda i zdrave hrane,
- izrada i prodaja suvenira,
- usluga kao nadopuna sadržajima turističke ponude (kreativne radionice, atelje i sl.),
- manjih ambulanta i zdravstvenih usluga kao nadopuna turističkim sadržajima (primjerice: liječenje tradicionalnim i alternativnim metodama: akupunktura, aromaterapija i sl.),
- ugostiteljskih objekata iz skupine restorani i barovi (osim disco kluba).

U svim se naseljima preporuča omogućiti i sadržaje javne i društvene namjene prema uvjetima za gradnju stambenih građevina. U većim naseljima koja su prometno dostupna i imaju potencijala za postati manji središnji centar moguće je i planirati isključive predjele građevinskih područja naselja rezervirane za javnu i društvenu namjenu prema posebnim uvjetima za gradnju.

U selima u kojima su omogućene i javne i društvene namjene omogućiti gradnju sljedećih sadržaja:

- odgojno-obrazovne djelatnosti (škola, vrtić, škola stranih jezika, tečajevi, seminari i sl.);
- upravne djelatnosti (mjesni odbor);
- udruge građana, političke stranke i druge javne i nevladine organizacije (udruženje obrtnika, političke stranke, ispostave raznih udruga, klubovi, sekcije i druga udruženja građana, auto-škole, škole stranih jezika i dr.);
- socijalne djelatnosti (socijalne udruge i organizacije);
- kulturne djelatnosti (dom kulture, čitaonica, kulturno-umjetnička društva, udruge tehničke kulture, razne amaterske udruge u kulturi);
- muzejsko-galerijske djelatnosti;
- informativne djelatnosti u funkciji turizma (turistički info-centar).

Ukoliko ovaj tip namjene nije posebno naveden, sadržaje javne i društvene namjene moguće je graditi u svim naseljima uz poštivanje uvjeta za izgradnju stambenih i stambeno-poslovnih građevina.

U naseljima u kojima se dozvoljava javna i društvena namjena kao posebna namjena odredbama za provedbu plana mogu se propisati uvjeti za smještaj građevina javne i društvene namjene.

krovišta građevina se izvode kao kosa dvostrešna, nagiba do 30° s pokrovom u pravilu od kupe kanalice ili kupe mediteran, bez mogućnosti gradnje belvedera. Prostor pod krovom može imati prozore na zabatnim zidovima gdje je to moguće

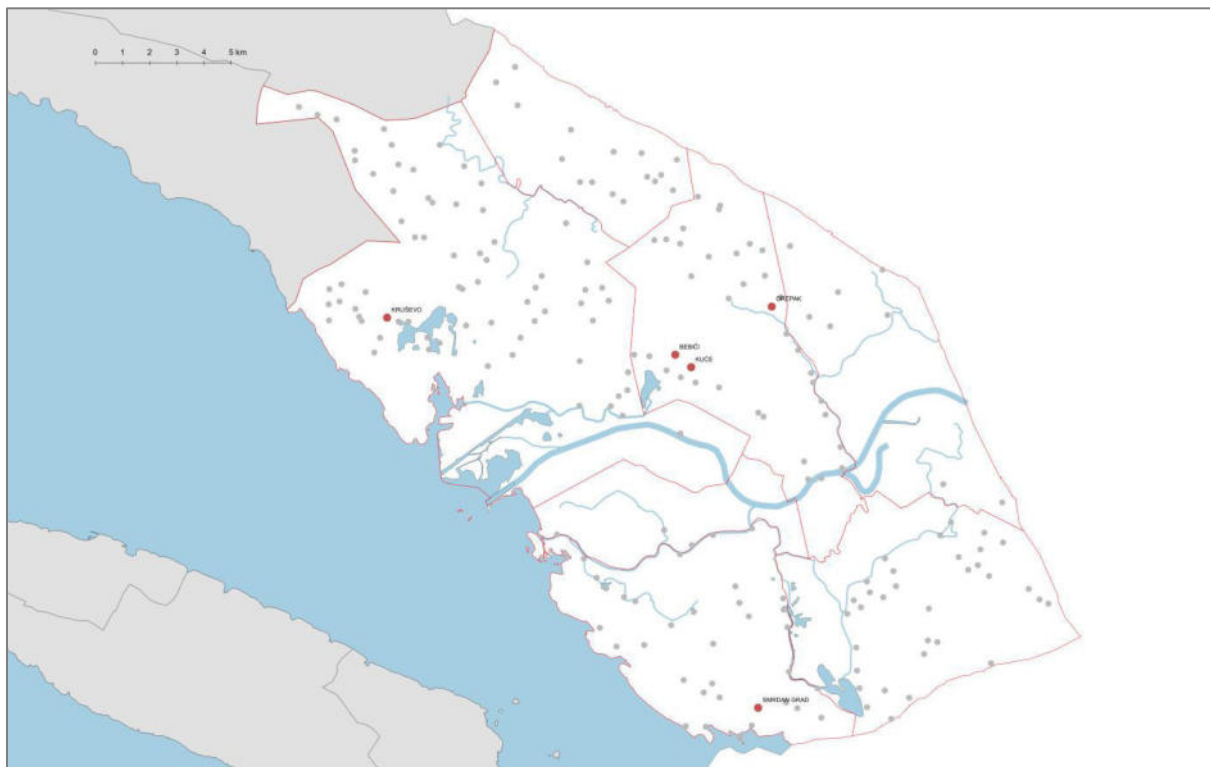
Smjernice za tipove gradnje (oblik korištenja) unutar tradicijskih naselja

Ovisno o provedenoj valorizaciji tradicijskih naselja, u katalogu naselja u dijelu „planske smjernice“ naveden je mogući tip gradnje (oblik korištenja) koji se preporučuje za pojedina tradicijska ruralna naselja. Mogući oblici korištenja u tradicijskim ruralnim naseljima propisani su ovim smjernicama i podijeljeni na sljedeće tipove mogućih zahvata u prostoru:

1. Obnova postojećih građevina i zamjenska gradnja (PS1)
2. Rekonstrukcija i rekompozicija (PS2)
3. Nova gradnja prema načelima tradicijske gradnje (PS3)
4. Nova gradnja (PS4)

Obnova postojećih građevina i zamjenska gradnja [PS1]

Ovaj tip gradnje (oblik korištenja) podrazumijeva samo obnovu postojećih građevina u postojećim gabaritima i primjenjuje se u naseljima očuvane povijesne strukture bez demografskog potencijala za širenje naselja. Radi se o sljedećim naseljima:

PS1: Obnova postojećih građevina i zamjenska gradnja

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
102-01	Bebići	Desne	Kula Norinska
102-03	Kuće		
108-06	Orepak	Nova Sela	
401-10	Kruševo	Baćina	Ploče
614-03	Smrdan Grad	Slivno Ravno	Slivno

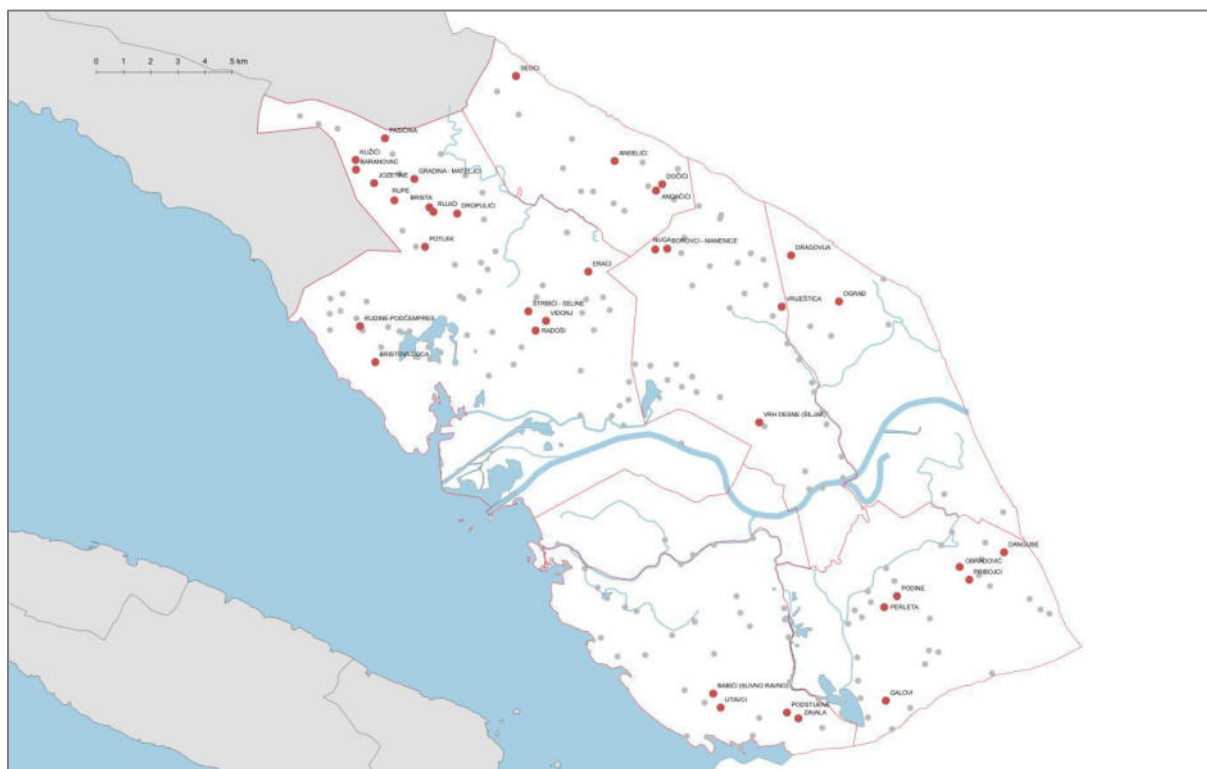
Planske smjernice **Obnova postojećih građevina i zamjenska gradnja [PS1]** podrazumijevaju samo obnovu postojećih građevina u postojećim gabaritima po principima tradicijskog graditeljstva i to prema sljedećim uvjetima:

- uklanjanje građevina, odnosno zamjenska gradnja moguća je isključivo kod ruševina;
- u slučaju zamjenske gradnje, kao i kod rekonstrukcije postojećih zgrada, svi elementi relevantni za određivanje zahvata u prostoru – oblik i veličina građevinske parcele, namjena, veličina i oblikovanje građevine te njezin smještaj na parceli, uređenje parcele, način priključenja parcele i građevine na prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu – moraju se podrediti ograničenjima i obvezama koje proizlaze iz urbanističkih i arhitektonskih specifičnosti pojedine lokacije;
- zamjenska gradnja moguća je isključivo unutar gabarita postojeće građevine;
- ukoliko nije moguće utvrditi izvornu katnost nekadašnje građevine visinu građevine treba uskladiti s visinama ostalih građevina u zaseoku,
- iznimno, ukoliko je to potrebno zbog rješavanja suvremenih sanitarnih prostorija koje nije moguće riješiti unutar postojećih gabarita dozvoljavaju se manje prizemne dogradnje do maksimalno 15m² koje moraju oblikovno biti usklađene s glavnom građevinom,
- zidove je moguće graditi isključivo kao kamene zidove s kamenom povezanim vapnenim mortom,
- nije dozvoljen cementni mort,
- nije dozvoljena izvedba zidova u drugim materijalima i oblaganje tankim kamenim pločama,
- vanjski bridovi građevine trebaju biti građeni od većih i pravilnijih klesanaca,
- nisu dozvoljena žbukana pročelja. Iznimka su situacije kada se dokaže da je izvorna zgrada bila žbukana. U slučaju žbukanja pročelja treba birati svijetle zemljane tonove od boja okera prema crveno-smeđoj.
- krovišta treba izvoditi kao dvostrešna, tradicionalnog nagiba (30°-35°)
- pokrov krova može biti od kamenih ploča, kupe kanalice ili iznimno kupe mediteran,
- ne produžavati rogove ispod strehe niti izvoditi prepuste krova na zabatnim zidovima,
- ne dozvoljava se gradnja krovnih kućica (luminara),
- na krovovima su dozvoljeni tradicijski dimnjaci karakteristični za područje doline Neretve,
- na zabatnim su zidovima dozvoljeni manji prozori radi osvjetljenja i prozračivanja unutrašnjosti potkrovnog prostora,
- žlijebove (oluke) u načelu treba izbjegavati. Iznimka su situacije kada u naselju nema vodovodne mreže te se oluk izvodi zbog hvatanja kišnice,
- međukatne konstrukcije obavezno izvoditi kao drvene,
- nisu dozvoljeni balkoni,
- nad terasama je moguća izvedba drvenih nadstrešnica (pergola),
- prozori moraju biti pravokutnog oblika, tradicijskih dimenzija (širine između 70 i 90 cm i visine od 100 do 130 cm), vertikalno položeni,
- prozori obavezno moraju biti drveni s tankim doprozornicima. Nije dozvoljena upotreba plastičnih i metalnih prozora.
- na prozore je moguće postaviti zaštitu od sunca u obliku tradicionalnih drvenih škura (ne grilja!),
- prozorski okviri moraju biti uokvireni kamenim okvirom. Nije dozvoljeno montirati kamene ploče koje glume kamene okvire.
- vanjska stubišta nisu dozvoljena, izuzetak su tradicionalni solari za ulazak na prvi kat.

- zidove u unutrašnjosti u pravilu treba žbukati. Kameni zidovi u interijerima nisu tradicijski element i mogu se pojavljivati samo kao interijerski detalji
- oko parcele u pravilu ne bi trebalo podizati ograde. Ukoliko su ograde potrebne na nekom dijelu zbog funkcionalnih razloga izvoditi ih u obliku suhozida ili kamenog podzida. Najveća visina ograde može biti 120 cm.
- sve nove funkcionalne elemente (satelitske antene, vanjske jedinice klima uređaja) treba sakriti na način da ne budu vidljivi iz glavnih vizura,
- solarni paneli su iznimno dozvoljeni na krovovima u slučajevima kada naselje nema riješenu elektroopskrbu. I u tom slučaju preporuča ih se ne stavljati na krovove koji su vidljivi iz glavnih vizura. Moguć je i preporučljiv njihov smještaj na okolnim prostorima kako bi se sačuvala tradicionalna slika krova.

Rekonstrukcija i rekompozicija [PS2]

Ovaj tip gradnje (oblik korištenja) primjenjuje se u naseljima očuvane povijesne strukture bez demografskog potencijala za širenje naselja, ali se osim obnove postojećih građevina u postojećim gabaritima dopuštaju i dogradnje te rekompozicija postojećih građevina po principima tradicijskog graditeljstva. Odnosno, rekonstrukcija građevina podrazumijeva „širu definiciju“ rekonstrukcije kako je definirana u hrvatskom zakonodavstvu tj. izvedbu građevinskih i drugih radova na postojećoj građevini što može uključivati i dograđivanje, nadograđivanje, uklanjanje vanjskog dijela građevine, izvođenje radova radi promjene namjene građevine odnosno izvedba građevinskih i drugih radova na ruševini postojeće građevine. Ovaj tip gradnje propisan je u sljedećim naseljima:

PS2: Rekonstrukcija i rekompozicija

KAT.BR.	ZASEOK	ASELJE	JLS
101-01	Borovci - Manenice	Borovci	Kula Norinska
101-04	Nuga		
103-04	Vrh Desne (Šiljak)	Krvavac	
108-10	Vriještica	Nova Sela	
203-02	Dragovija	Vid	Metković
203-03	Ograđ		
401-04	Bristova Doca	Baćina	Ploče
401-08	Rudine-Podčempres		
405-09	Štrbići - Seline	Plina Jezero	
405-11	Vidonj		
405-13	Eraci		
406-04	Radoši	Ploče	
408-01	Baranovac	Staševica	
408-03	Brista		
408-06	Dropulići		
408-08	Gradina - Mateljci		
408-11	Jozetine		

KAT.BR.	ZASEOK	ASELJE	JLS
408-12	Kužići		
408-13	Pasičina		
408-14	Potlek		
408-15	Rujići		
408-16	Rupe		
505-03	Seoci	Otrić-Seoci	Pojezerje
506-01	Andačići	Pozla Gora	
506-02	Andelići		
506-03	Dočići		
614-01	Babići (Slivno Ravno)	Slivno Ravno	Slivno
614-05	Utavci		
618-03	Podstijene	Zavala	
618-05	Zavala		
701-03	Galovi	Badžula	Zažablje
702-03	Dangube	Bijeli Vir	
702-04	Obradović		
703-04	Pribojci	Dobranje	
705-04	Perleta	Mlinište	
705-05	Podine		

U ovom tipu gradnje (obliku korištenja) propisani su sljedeći uvjeti:

- u slučaju zamjenske gradnje, kao i kod rekonstrukcije postojećih zgrada, svi elementi relevantni za određivanje zahvata u prostoru – oblik i veličina građevinske parcele, namjena, veličina i oblikovanje građevine te njezin smještaj na parceli, uređenje parcele, način priključenja parcele i građevine na prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu – moraju se podrediti ograničenjima i obvezama koje proizlaze iz urbanističkih i arhitektonskih specifičnosti pojedine lokacije;
- građevine trebaju slijediti morfologiju starog naselja te pratiti slojnice terena, a izdužene volumene proporcijom treba uskladiti sa matricom postojećih kuća,
- zgrade trebaju imati tlocrt pravokutnog oblika, omjera stranica otprilike 2:3
- širina građevina može biti od 5 do 7 m a najveća dužina pročelja "duže" strane koja prati slojnice terena može biti do 10 metara,
- nisu dozvoljeni razvedeni tlocrtni oblici građevine;
- moguća je slobodnostojeća gradnja, gradnja prislonjenih (dvojnih) građevina i gradnja kuća u nizu. U slučaju gradnje u nizu maksimalna ukupna dužina pročelja građevina može biti 24 metra,
- najveća dozvoljena katnost građevine je S/P+1+K (suteran ili prizemlje + 1 kat + potkrovlje) odnosno najveća visina zgrade do vijenca iznosi 7,5m, mjereno od najniže kote konačno zaravnano i uređenog terena,
- ukoliko u zaseoku već postoje više građevine stambene namjene moguće su i veće visine građevina do maksimalne visine koja postoji u naselju.
- najveći BRP zgrade iznosi 300 m²,
- najmanje 30% površine čestice mora biti uređeno kao zelena, u potpunosti upojna površina,

- fasada može biti žbukana (produžna ili vapnena žbuka zemljanih ili svijetlih tonova) ili kamena,
- nije dozvoljeno oblaganje zidova tankim kamenim pločama,
- ukoliko se izvodi kamena fasada treba imati poravnano ili klesano lice a fuge treba izvesti svijetlom smjesom (vapno ili bijeli cement);
- krovišta treba izvoditi kao dvostrešna, tradicionalnog nagiba (30° - 35°)
- pokrov krova može biti od kamenih ploča, kupe kanalice ili iznimno kupe mediteran,
- ne produžavati rogove ispod strehe niti izvoditi prepuste krova na zabatnim zidovima,
- ne dozvoljava se gradnja krovnih kućica (luminara),
- na krovovima su dozvoljeni tradicijski dimnjaci karakteristični za područje doline Neretve,
- na zabatnim su zidovima dozvoljeni manji prozori radi osvjetljenja i prozračivanja unutrašnjosti potkrovnog prostora,
- žlijebove (oluke) u načelu treba izbjegavati. Iznimka su situacije kada u naselju nema vodovodne mreže te se oluk izvodi zbog hvatanja kišnice,
- međukatne konstrukcije obavezno izvoditi kao drvene,
- nisu dozvoljeni balkoni,
- nad terasama je moguća izvedba drvenih nadstrešnica (pergola),
- prozori moraju biti pravokutnog oblika, tradicijskih dimenzija (širine između 70 i 90 cm i visine od 100 do 130 cm), vertikalno položeni,
- prozori obavezno moraju biti drveni s tankim doprozorcima. Nije dozvoljena upotreba plastičnih i metalnih prozora.
- na prozore je moguće postaviti zaštitu od sunca u obliku tradicionalnih drvenih škura, nisu dozvoljene grilje;
- prozorski okviri moraju biti uokvireni kamenim okvirom. Nije dozvoljeno montirati kamene ploče koje glume kamene okvire,
- vanjska stubišta nisu dozvoljena, izuzetak su tradicionalni solari za ulazak na prvi kat,
- zidove u unutrašnjosti u pravilu treba žbukati. Kameni zidovi u interijerima nisu tradicijski element i mogu se pojavljivati samo kao interijerski detalji,
- oko parcele u pravilu ne bi trebalo podizati ograde. Ukoliko su ograde potrebne na nekom dijelu zbog funkcionalnih razloga izvoditi ih u obliku suhozida ili kamenog podzida. Najveća visina ograde može biti 120 cm.
- sve nove funkcionalne elemente (satelitske antene, vanjske jedinice klima uređaja) treba sakriti na način da ne budu vidljivi iz glavnih vizura,
- solarni paneli su iznimno dozvoljeni na krovovima u slučajevima kada naselje nema riješenu elektroopskrbu. I u tom slučaju preporuča ih se ne stavljati na krovove koji su vidljivi iz glavnih vizura. Moguć je i preporučljiv njihov smještaj na okolnim prostorima kako bi se sačuvala tradicionalna slika krova.

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
405-12	Zmijarevići		
406-01	Barbiri	Ploče	
407-03	Vrbica	Šarić- Struga	
408-07	Gnječi	Staševica	
501-01	Brečići	Brečići	Pojezerje
502-01	Dubrave	Dubrave	
502-02	Grmoj		
502-03	Struge		
504-01	Mali Prolog	Mali Prolog	
506-04	Dominikovići	Pozla Gora	
506-05	Mioči		
506-07	Sente Jakići		
612-03	Dukati	Podgradina	Slivno
612-05	Ploča		
612-07	Šipovac		
613-01	Raba	Raba	
614-02	Butigani	Slivno	

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
614-04	Stolovi	Ravno	
618-01	Krstac	Zavala	
701-05	M. Brestica	Badžula	Zažablje
702-02	Bobovište	Bijeli Vir	
703-01	Dobranje	Dobranje	
703-02	Koloperići		
703-03	Medići		
703-05	Sankovići		
703-06	Stražići		
704-02	Ostojić	Mislina	
705-01	Dželetini	Mlinište	
705-06	Postolić		
706-01	Galovići	Vidonje	
706-02	Goračići		
706-03	Reljinovac		
706-04	Ružin Do		
706-05	Vidonje		

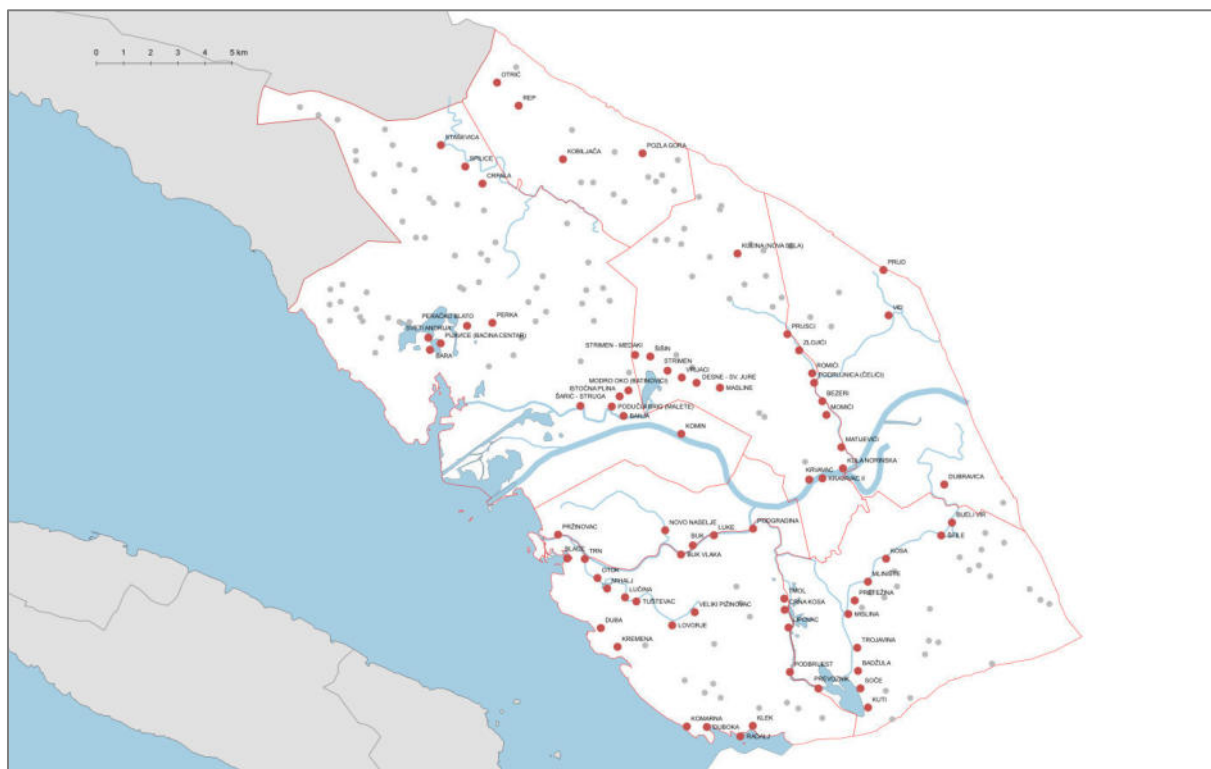
U ovom tipu gradnje (obliku korištenja) propisani su sljedeći uvjeti:

- građevine trebaju slijediti morfologiju starog naselja te pratiti slojnice terena, a izdužene volumene proporcijom treba uskladiti sa matricom postojećih kuća,
- zgrade trebaju imati tlocrt pravokutnog oblika, omjera stranica otprilike 2:3. Nisu dozvoljeni kvadratični tlocrti niti pravokutni tlocrti omjera manjeg od 1:1,5.
- širina građevina može biti najviše 7 m a najveća dužina pročelja "duže" strane koja prati slojnice terena može biti do 10 metara,
- nisu dozvoljeni razvedeni tlocrtni oblici građevine;
- moguća je slobodnostojeća gradnja, gradnja prislonjenih (dvojnih) građevina i gradnja kuća u nizu. U slučaju gradnje u nizu maksimalna ukupna dužina pročelja građevina može biti 24 metra,
- najveća dozvoljena katnost građevine je S/P+1+K (suteran ili prizemlje + 1 kat + potkrovlje) odnosno najveća visina zgrade do vijenca iznosi 7,5m, mjereno od najniže kote konačno zaravnog i uređenog terena,
- ukoliko u zaseoku već postoje više građevine stambene namjene moguće su i veće visine građevina do maksimalne visine koja postoji u naselju.
- najveći BRP zgrade iznosi 300 m²,
- najmanje 30% površine čestice mora biti uređeno kao zelena, u potpunosti upojna površina,
- fasada može biti žbukana (produžna ili vapnena žbuka zemljanih ili svijetlih tonova) ili kamena,
- nije dozvoljeno oblaganje zidova tankim kamenim pločama,
- ukoliko se izvodi kamena fasada treba imati poravnano ili klesano lice a fuge treba izvesti svijetlom smjesom (vapno ili bijeli cement);
- krovništa treba izvoditi kao dvostrešna, tradicionalnog nagiba (30⁰-35⁰)

- pokrov krova može biti od kamenih ploča, kupe kanalice ili iznimno kupe mediteran,
- ne produžavati rogove ispod strehe niti izvoditi prepuste krova na zabatnim zidovima,
- ne dozvoljava se gradnja krovnih kućica (luminara),
- na krovovima su dozvoljeni tradicijski dimnjaci karakteristični za područje doline Neretve,
- na zabatnim su zidovima dozvoljeni manji prozori radi osvjetljenja i prozračivanja unutrašnjosti potkrovnog prostora,
- žlijebove (oluke) u načelu treba izbjegavati. Iznimka su situacije kada u naselju nema vodovodne mreže te se oluk izvodi zbog hvatanja kišnice,
- međukatne konstrukcije obavezno izvoditi kao drvene,
- nisu dozvoljeni balkoni,
- nad terasama je moguća izvedba drvenih nadstrešnica (pergola),
- prozori moraju biti pravokutnog oblika, tradicijskih dimenzija (širine između 70 i 90 cm i visine od 100 do 130 cm), vertikalno položeni,
- prozori obavezno moraju biti drveni s tankim doprozorcima. Nije dozvoljena upotreba plastičnih i metalnih prozora.
- na prozore je moguće postaviti zaštitu od sunca u obliku tradicionalnih drvenih škura, nisu dozvoljene grilje;
- prozorski okviri moraju biti uokvireni kamenim okvirom. Nije dozvoljeno montirati kamene ploče koje glume kamene okvire,
- vanjska stubišta nisu dozvoljena, izuzetak su tradicionalni solari za ulazak na prvi kat,
- zidove u unutrašnjosti u pravilu treba žbukati. Kamene zidovi u interijerima nisu tradicijski element i mogu se pojavljivati samo kao interijerski detalji,
- oko parcele u pravilu ne bi trebalo podizati ograde. Ukoliko su ograde potrebne na nekom dijelu zbog funkcionalnih razloga izvoditi ih u obliku suhozida ili kamenog podzida. Najveća visina ograde može biti 120 cm.
- sve nove funkcionalne elemente (satelitske antene, vanjske jedinice klima uređaja) treba sakriti na način da ne budu vidljivi iz glavnih vizura,
- solarni paneli su iznimno dozvoljeni na krovovima u slučajevima kada naselje nema riješenu elektroopskrbu. I u tom slučaju preporuča ih se ne stavljati na krovove koji su vidljivi iz glavnih vizura. Moguć je i preporučljiv njihov smještaj na okolnim prostorima kako bi se sačuvala tradicionalna slika krova.

Nova gradnja [PS4]

Ovaj tip gradnje (oblik korištenja) primjenjuje se u naseljima koja više nemaju sačuvan karakter tradicijskih naselja te je moguć i suvremeni oblikovni jezik uz poštivanje općih načela graditeljstva koje proizlazi iz konteksta lokalnog prostora. Ovaj tip gradnje propisan je u sljedećim naseljima:

PS4: Nova gradnja

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
102-02	Desne - Sv. Jure	Desne	Kula Norinska
102-04	Masline		
102-05	Strimen		
102-06	Strimen - Medaki		
102-07	Šišin		
102-08	Vrijaci		
103-03	Krvavac	Krvavac	
104-01	Krvavac II		
105-01	Kula Norinska	Kula Norinska	
106-01	Matijevići	Matijevići	
107-01	Bezeri	Momići	
107-02	Momići		
108-05	Kulina (Nova Sela)	Nova Sela	
109-01	Podravnica (Čelici)	Podravnica	

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
109-02	Prusci		
109-03	Romići		
109-04	Zlojici		
201-01	Dubravica	Dubravica	Metković
203-05	Vid	Vid	
204-01	Prud	Prud	
301-01	Buk	Buk Vlaka	Opuzen
301-02	Novo Naselje		
302-01	Pržinovac	Pržinovac	
401-02	Bara	Baćina	Ploče
401-12	Pijavice (Bačina centar)		
401-16	Sveti Andrija		
402-01	Banja	Banja	
402-02	Istočna Plina		
402-03	Modro Oko (Batinovići)		

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
402-05	Podučiji Brig (Malete)		
403-01	Komin	Komin	
404-04	Peračko Blato	Peračko Blato	
404-05	Perka		
407-02	Šarić - Struga	Šarić - Struga	
408-05	Crpala	Staševica	
408-18	Spilice		
408-19	Staševica		
503-01	Kobiljača	Kobiljača	Pojezerje
505-01	Otrić	Otrić-Seoci	
505-02	Rep		
506-06	Pozla Gora	Pozla Gora	
601-01	Blace	Blace	Slivno
602-01	Duba	Duba	
603-01	Duboka	Duboka	
604-01	Klek	Klek	
604-02	Radalj		
605-01	Komarna	Komarna	
606-01	Kremena	Kremena	
607-01	Lovorje	Lovorje	
608-01	Lučina	Lučina	
609-01	Mihalj	Mihalj	

KAT.BR.	ZASEOK	NASELJE	JLS
610-01	Otok	Otok	
611-01	Veliki Pižinovac	Pižinovac	
612-01	Crna Kosa	Podgradina	
612-04	Lipovac		
612-06	Podgradina		
612-08	Tmol		
615-01	Trn	Trn	
616-01	Tuševac	Tuševac	
617-01	Buk Vlaka	Vlaka	
617-02	Luke		
618-02	Podbrijest	Zavala	
618-04	Prevoznik		
701-01	Badžula	Badžula	Zažablje
701-04	Kuti		
701-06	Soče		
701-07	Trojavina		
702-01	Bijeli Vir	Bijeli Vir	
702-05	Špile		
704-01	Mislina	Mislina	
705-02	Kosa	Mlinište	
705-03	Mlinište		
705-07	Pretežina		

U naseljima koja nisu zaštićena kao kulturno-povijesne cjeline dobrodošle su i kreativne suvremene eksplikacije koje uvažavaju postojeći tehnološki trenutak i potencijal autora vodeći računa o prostorno-urbanom kontekstu.

U područjima u kojima je prisutno miješanje bilo povijesnih, bilo regionalnih izraza arhitektonski zahvati u prostoru mogu krenuti od ambijentalnih vrijednosti, nadopunjujući ih, ovisno o invenciji autora, primjenom bilo regionalnog, bilo općega suvremenog arhitektonskog jezika građenja.

Suvremeni arhitektonski izraz ne smije se svesti na kopiju inozemnih uzora nego bi morao biti kreativna interpretacija mogućnosti vezana uz kontekst u kojemu nastaje.

Uvjete za gradnju treba propisati prostornim planom grada/općine. Preporučuju se sljedeći dodatni uvjeti oblikovanja na tragu osnovnih elemenata tradicijskog graditeljstva odnosno izbjegavanje uobičajenih grešaka:

- građevine trebaju pratiti slojnice terena, a izdužene volumene proporcijom treba uskladiti s matricom postojećih kuća,
- preporučivati ili propisivati zgrade tlocrta pravokutnog oblika, omjera stranica otprilike 2:3. Kvadratični tlocrti nisu karakteristični za ovaj kraj pa ih treba izbjegavati,
- ne dozvoljavati razvedene tlocrtne oblike građevine;
- fasada može biti žbukana (produžna ili vapnena žbuka zemljanih ili svijetlih tonova) ili kamena,

- nije dozvoljeno oblaganje zidova tankim kamenim pločama,
- ukoliko se izvodi kamena fasada treba imati poravnano ili klesano lice a fuge treba izvesti svijetlom smjesom (vapno ili bijeli cement);
- ukoliko se izvode kosa krovišta izvoditi ih kao dvostrešna, tradicionalnog nagiba (30⁰-35⁰). Ne preporučuju se četverostrešni i višestrešni oblici krovova.
- ne dozvoljavati balkone duž cijelog pročelja. Balkoni, ukoliko se izvode, morali bi zauzeti najviše 1/3 dužine pročelja.
- prozori bi preporučljivo trebali biti pravokutnog oblika, vertikalno položeni,
- vanjska stubišta izbjegavati,
- sve nove funkcionalne elemente (satelitske antene, vanjske jedinice klima uređaja) treba sakriti na način da ne budu vidljivi iz glavnih vizura,

Napomena:

Dio naselja nije obuhvaćen nijednom od gore navedenih smjernica (PS1 – PS4). Radi se naseljima koja nemaju utvrđena građevinska područja naselja, a ovim se smjericama ne predviđa formiranje novih građevinskih područja niti se predlažu planske mjere obnove. Građevinsko područje u ovim slučajevima eventualno je moguće utvrditi po dostavljenom zahtjevu uz priloženi poslovni plan, uz ocjenu troškova i koristi izgradnje prometne i druge infrastrukture. U tom iznimnom slučaju omogućiti samo rekonstrukcije postojećih građevina (smjernice PS1, PS2) bez nove gradnje.

Naselja na koja se ovo odnosi su:

- *Crni Dolac (203-01) i Podgrede (203-04) u Gradu Metkoviću,*
- *Babešić (401-01), Dvorine (401-05), Giljevići (401-06), Krilići (401-09), Plitvine (401-13), Popovci (405-04), Nikolići (406-02), Podgradina (406-03), Rupčić (407-01), Bostruc - Kolivret (408-02), Bušina (408-04), Jamenice (408-09), Jerkovići (408-10), Šalinovići (408-17), Tmova (408-20), Usorci (408-21) u Gradu Pločama,*
- *Dančanje (612-02) u Općini Slivno,*
- *Crnčević (701-02) i Sršen (702-06) u Općini Zažablje.*

Ostale smjernice

Smjernice za gradnju pomoćnih građevina

Unutar građevinskih područja naselja, na građevnim česticama se uz osnovnu zgradu, u sklopu zadanih (i ukupnih) vrijednosti izgrađenosti građevne čestice, mogu graditi pomoćne zgrade koje služe za redovitu uporabu osnovne zgrade.

U predjelima postojeće izgradnje u kojima je dozvoljena samo obnova postojećih građevina te rekonstrukcija i rekompozicija dozvoljavaju se dogradnje pomoćnih građevina do najviše 12 m² bruto građevinske površine, uz poštivanje načela da se pomoćne građevine ne smiju graditi na vizurno izloženim mjestima.

Uz stambene građevine na istoj čestici mogu se graditi i pomoćne građevine (drvarnice, spremišta, garaže, sjenice, ljetne kuhinje, bazeni).

Visina pomoćne građevine koja se gradi odvojeno je maksimalno P (prizemlje), odnosno 3 m od najniže kote uređenog terena uz građevinu do gornjeg ruba vijenca. Pomoćne građevine mogu se i ukopati.

Moguće su prenamjene nekadašnjih spremišta za vodu (gustirni) u pomoćne građevine.

Smjernice za gradnju ostalih građevina

Unutar izgrađene strukture naselja putovi su prilagođeni mjerilu i karakteru naselja te ih treba zadržati u postojećem profilu i gdje je moguće kao pješačke komunikacije.

Sve putove u naselju poželjno je urediti na tradicijski način – kogulima, položenim u zemljanom naboju.

Garaže i parkirališna mjesta u tradicijskim naseljima ne treba uvjetovati na građevinskoj parceli.

Kod projektiranja razvoda kanalizacije potrebno je poštovati postojeću parternu obradu putova.

U slučaju izvedbe vodovoda postojeće gustomre koristiti za opskrbu sanitarnom vodom.

Elektroinstalacije treba voditi podzemno. Način i mjesto postave priključnih ormarića i brojlara na povijesnim i tradicijskim građevinama treba izvesti tako da ne budu vidljivi na glavnim pročeljima.

Smjernice za sanaciju prostora bespravne i neprimjerene gradnje [S.SAN]

Brojni su prostori zauzeti bespravnom i gradnjom neprimjerenih oblika. Zbog nepoznavanja ili nepoštivanja pravila za građenje koja su definirana prostornim planovima, gradi se na moguće opasnim mjestima za izgradnju i dovodi u opasnost ljudske živote i materijalna dobra. Također, ukoliko se ne uvažava osjetljivost prostora, mogu se ugroziti osnovne prirodne sastavnice potrebne za život, primjerice, plodna poljoprivredna zemljišta ili izvorišta vode za piće. Očuvanje prostorne osobnosti i zaštita prostora važna je za zajedničku dobrobit zajednice a to može biti ugroženo neprimjerenim intervencijama pojedinaca. Time se smanjuje kvaliteta životnog i radnog okoliša te umanjuje vrijednost nekretnina ostalih vlasnika koji teže životu u skladno oblikovanom prostoru.

Sanacija prostora bespravne i neprimjerene gradnje ozbiljan je problem s kojim se u Hrvatskoj još nismo sustavno bavili. Stoga su i smjernice koje se navode u nastavku samo načelnog karaktera, a odnose se na ublažavanje vizualnih utjecaja neprimjerene gradnje na izgrađeni okoliš.

Kada su u pitanju veliki volumeni i nerazmjerne proporcije zgrada, ne postoje laka rješenja za sanaciju. Vizualno se utjecaj može ublažiti preoblikovanjem koje slijedi osnovna načela tradicijske gradnje, makar u pogledu završnih obrada fasada.

U priobalju postoje brojni primjeri neprimjerenog korištenja kamenih obloga zida koji se oblažu tankim kamenim pločama koje ne slijede tradicijske načine slaganja kamenog zida. Ponovo treba ponoviti da je žbuka potpuno legitiman materijal i u tradicijskom tipu gradnje, djeluje autentično (za razliku od lažnog kamenog zida) te ju je sasvim prihvatljivo koristiti.

Pri korištenju žbuke potrebno je birati neutralne i svijetle boje, a izbjegavati upadljive boje kao i potpuno bijelu boju.

Vizualni efekti neprimjerenih volumena postojećih kuća mogu se donekle ublažiti visokom vegetacijom – stablima, kao i puzavicama po fasadama. U naseljima koja su nagrđena neprimjerenom izgradnjom potrebno je što više poticati korištenje zelenila na građevnim česticama ali i ulagati napore u kvalitetno oblikovanje javnih prostora naselja (ulice, šetališta, trgovi). Kvalitetno oblikovani javni prostori mogu imati „akupunkturni efekt“ i na unaprijeđenje izgleda ostalog izgrađenog okoliša.

Prilikom zamjene krovišta četverostrešne je krovove (koji nemaju uporišta u tradicijskoj arhitekturi Dalmacije) moguće zamijeniti dvostrešnima, ukoliko se pritom dodatno ne narušava proporcija postojeće zgrade.

Balkone koji se često grade duž cijele fasade kuće teško je srušiti, ali ih je barem moguće vizualno olakšati upotrebom lakih ograda mirnih linija. Posebno je ovo učinkovito ako se time mijenjaju ograde od prefabriciranih betonskih elemenata koje se često nalaze na balkonima kuća.

Trebalo bi poticati uklanjanje raznih nepotrebnih dekorativnih elemenata na fasadama zgrada kao i na pripadnim parcelama.

Smjernice za integralnu zaštitu ruralnih krajolika
i održivi razvoj turizma delte rijeke Neretve na
projektu CO-EVOLVE

PRILOG **1**

**Katalog ruralnih naselja / zaselaka
doline Neretve**

SMJERNICE ZA INTEGRALNU ZAŠTITU RURALNIH KRAJOLIKA I ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA DELTE RIJEKE NERETVE NA PROJEKTU CO-EVOLVE

-
- A. Prepoznavanje vrijednosti ruralnih krajolika doline Neretve
 - B. Smjernice za integralnu zaštitu i revitalizaciju ruralnih krajolika doline Neretve
 - C. Smjernice za održivi razvoj ruralnog turizma doline Neretve

Prilog 1: Katalog ruralnih naselja/zaselaka doline Neretve

Prilog 2: Arhitektonski snimak pilot područja (selo Vidonje)

Naručitelj:	Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije - DUNEA Branitelja Dubrovnika 41, 20000 Dubrovnik
Izrađivač:	APE d.o.o. za arhitekturu, planiranje i ostale poslovne djelatnosti, Ozaljska 61, 10 000 Zagreb
Broj ugovora:	08-2019.
Projekt:	SMJERNICE ZA INTEGRALNU ZAŠTITU RURALNIH KRAJOLIKA I ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA DELTE RIJEKE NERETVE NA PROJEKTU CO-EVOLVE
Dio elaborata:	Prilog 1 Katalog ruralnih naselja / zaselaka doline Neretve
Voditelji izrade studije:	Nikša Božić, dipl.ing.arh. Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.
Stručni tim:	Nikša Božić, dipl.ing.arh. Sandra Jakopec, dipl.ing.arh. Marijana Zlodre, mag.ing.arch. Mirela Čordaš, dipl.ing.arh. Ivana Pancirov, dipl.ing.arh. Vlatka Žunec, mag.ing.arch. Jurica Zovkić, stud.arh.
Koordinator od strane naručitelja:	Ivana Prce, mag.medior.publ.
Stručna suradnja i stručna koordinacija za naručitelja:	Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije: mr.sc. Marina Oreb, dipl.ing.arh., Barbara Savin, dipl.ing.arh., Stjepko Kovačić, dipl.ing.građ., Silvana Taslaman, ing.građ., Hrvoje Glavor, mag.ing.menag. u pom., Sanja Šaut, građ.tehn., Daniel Jokić, mag.geogr., Nikola Karaman, mag.bio. et oek.mar., Ivan Lukačević-Verenac, pristup.comp., Iva Knego, mag.ing.arch.
Računalna potpora i integracija GIS-a i baze podataka:	Jadranko Stjepanović, PRIOR d.o.o.
Odgovorna osoba izrađivača:	Sandra Jakopec, dipl.ing.arh.
	Zagreb, 2019.

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	ne
Statističko naselje:	Dubravica	Toponim na povijesnom katastru:	ne
Katastarska općina:	Metković	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☒ Površina GPN: 47,2
Namjena u PP:	građevinsko područje naselja		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve, kulturni krajolik		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Dubravica - Šibovnica	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	5-10 ha	Struktura uzorka naselja:	zbijeno
Korištenje:	naseljeno	Pristupni put:	DA (asfalt)
Okvirna datacija:	XIX st. Ili ranije	Opće građevno stanje:	dobro
Opća izvornost:	sasvim izmijenjeno stanje	Smještaj u prostoru:	urbanizirani pojas
Prosječna katnost:	P+1	Najviša katnost:	P+2
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☒
		Vodovod:	☒
		Odvodnja:	☐

Aktualna namjena / korištenje

stanovanje

Građevine javne namjene:

Crkva sv. Ante

Opis:

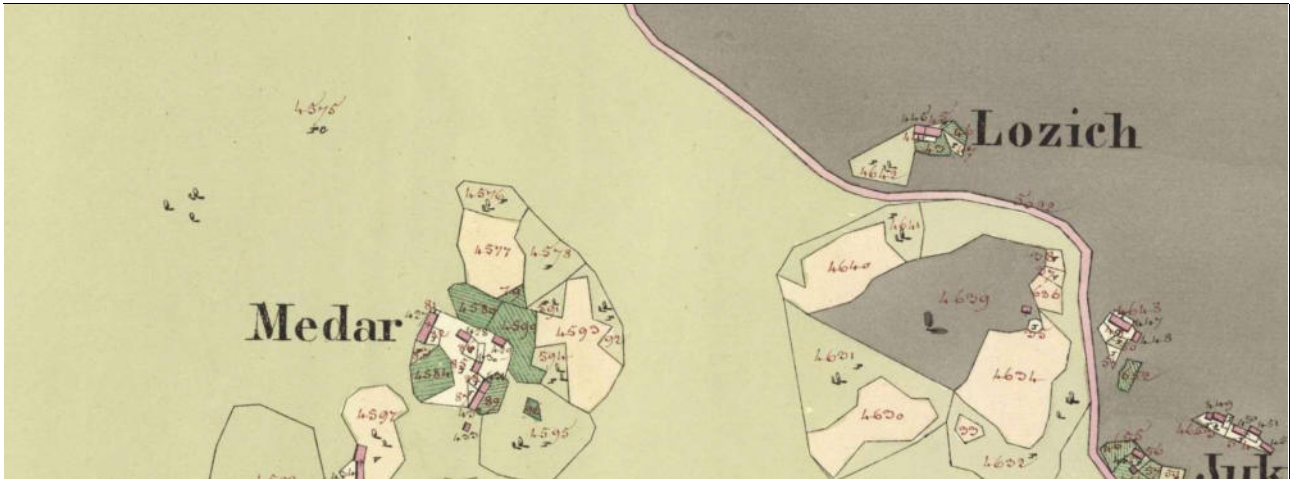
Naselje u sklopu Grada Metkovića, nastalo na povišenom položaju iznad doline. Na starim kartama pojavljuje se kao toponim Medar i Lozić. Blizu županijske ceste i blizu regionalnog centra Metkovića - struktura naselja je u potpunosti izmijenjena suvremenom izgradnjom koja ne slijedi obrasce tradicionalnog načina gradnje. Teren je povoljan za gradnju, lokacija je dobro prometno povezana. Sjeverno od naselja nalazi se crkva Svetog Ante na Repu, sagrađena 1882. godine.

Valorizacija i planerske smjernice:

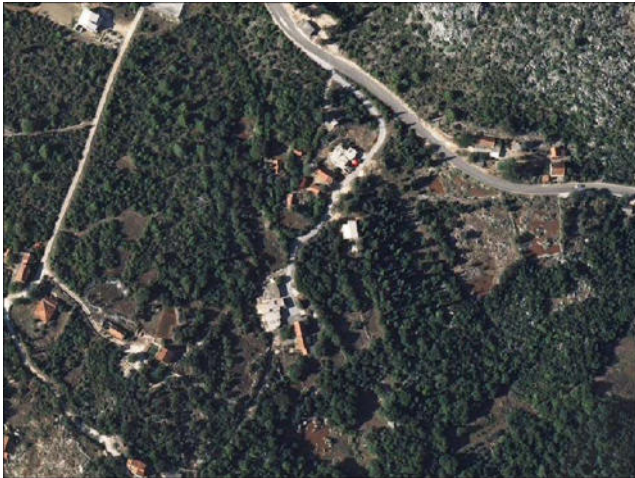
Potpuno izmijenjeno stanje. Intenzivna recentna izgradnja suburbanog tipa. Razmotriti znatno smanjenje građevinskog područja naselja.

Planom omogućiti rekonstrukcije i rekompozicije (smjernice PS1, PS2), novu gradnju prema načelima tradicijske gradnje (PS3) te novu gradnju (PS4). Propisati smjernice za sanaciju prostora bespravne i neprimjerene gradnje (S.SAN).

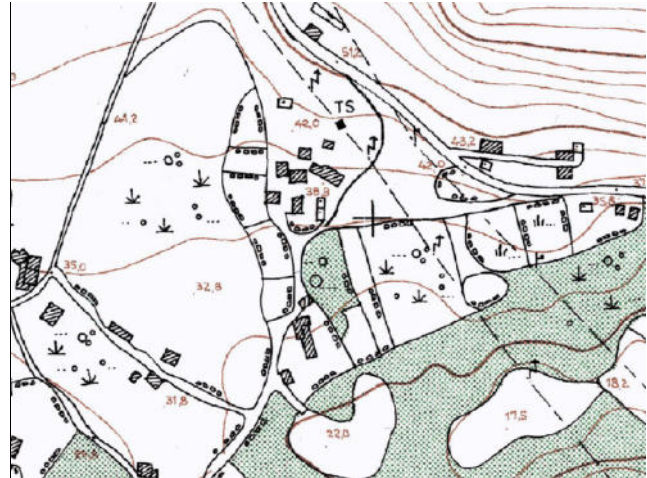
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

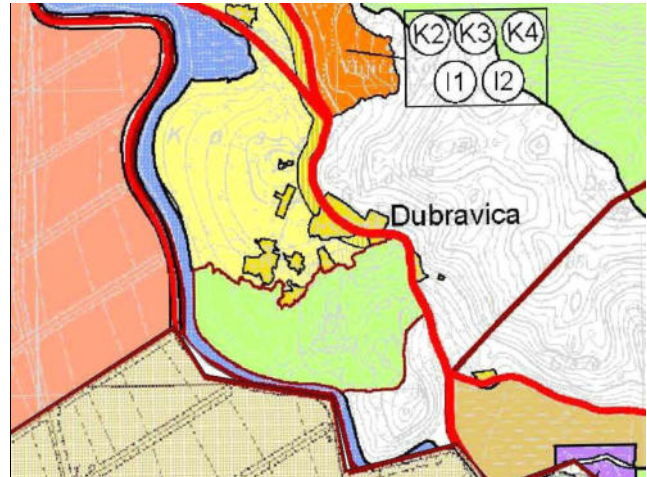
Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija (1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	da
Statističko naselje:	Glušci	Toponim na povijesnom katastru:	da
Katastarska općina:	Metković	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☐ Površina GPN: 4,24
Namjena u PP:	građevinsko područje naselja		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve, Ramsarsko područje		

Tipološka klasifikacija krajobraza:**Klasifikacija kulturnih krajolika:**

Opći krajobrazni tip:	krajobraz nizine i delte	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	poljoprivredni i kulturni krajobraz delte	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Mlinište - Boturica - Koš	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	2-5 ha	Struktura uzorka naselja:	zbijeno
Korištenje:	naseljeno	Pristupni put:	DA (asfalt)
Okvirna datacija:	XIX st. Ili ranije	Opće građevno stanje:	dobro
Opća izvornost:	izvorno s manjim izmjenama	Smještaj u prostoru:	brda i pobrđa
Prosječna katnost:	P+1	Najviša katnost:	P+1+Pk
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☒
		Vodovod:	☒
		Odvodnja:	☐

Aktualna namjena / korištenje

stanovanje

Građevine javne namjene:

Crkva sv. Petra i Pavla

Opis:

Selo na rubu dubokoga polja, nedaleko od granice s Bosnom i Hercegovinom. Zbijene strukture, relativno očuvane strukture. Nekoliko novijih građevina koje se gabaritima uklapaju u strukturu sela, dok oblikovanje ne slijedi tradicionalne obrasce. Stanovnici se tradicionalno bave stočarstvom. Selo Glušci (Glusi) se prvi put spominje u izvještaju splitskoga dominikanca fra Daniela papi Sikstu V. 1589. godine. Glušci se spominju i u tri dokumenta iz 17. stoljeća. Od kraja 17. stoljeća u selo se naseljava srpsko stanovništvo iz istočne Hercegovine. U naselju se nalazi pravoslavna crkva sv. Petra i Pavla koja je ujedno i najstarija pravoslavna crkva u cijeloj dolini Neretve.

Valorizacija i planerske smjernice:

Relativno očuvana izvorna struktura skromnog naselja. U rubnim dijelovima novija izgradnja. Predlaže se planom evidentirati i razmotriti formalnu zaštitu crkve sv. Petra i Pavla.

Omogućiti rekonstrukcije i rekompozicije (smjernice PS1, PS2) te novu gradnju prema načelima tradicijske gradnje (smjernice PS3). Propisati smjernice za sanaciju prostora bespravne i neprimjerene gradnje (S.SAN).

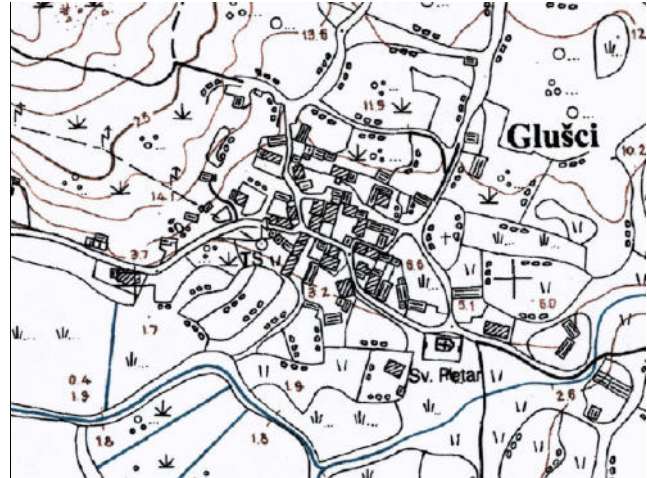
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

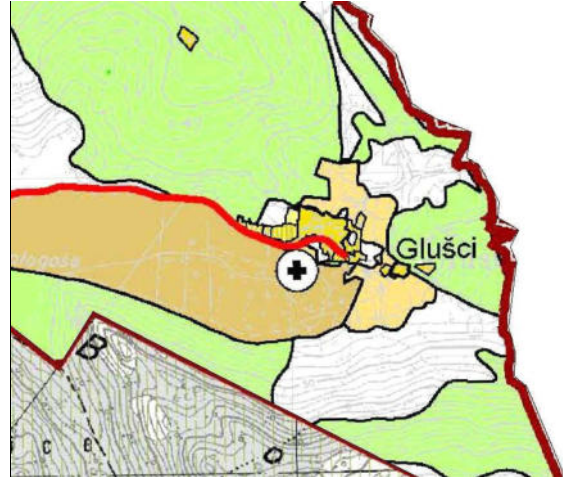
Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija
(1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	ne
Statističko naselje:	Vid	Toponim na povijesnom katastru:	ne
Katastarska općina:	Vid	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☐ Površina GPN: 0
Namjena u PP:	šume i šumska zemljišta		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Rujnica	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	< 1ha	Struktura uzorka naselja:	zbijeno
Korištenje:	povremeno	Pristupni put:	DA (makadam)
Okvirna datacija:	prva polovica XX st.	Opće građevno stanje:	dobro
Opća izvornost:	izvorno s manjim izmjenama	Smještaj u prostoru:	rub doline
Prosječna katnost:	P	Najviša katnost:	P
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☐ Vodovod:
			☐ Odvodnja: ☐

Aktualna namjena / korištenje

povremeno stanovanje

Građevine javne namjene:

-

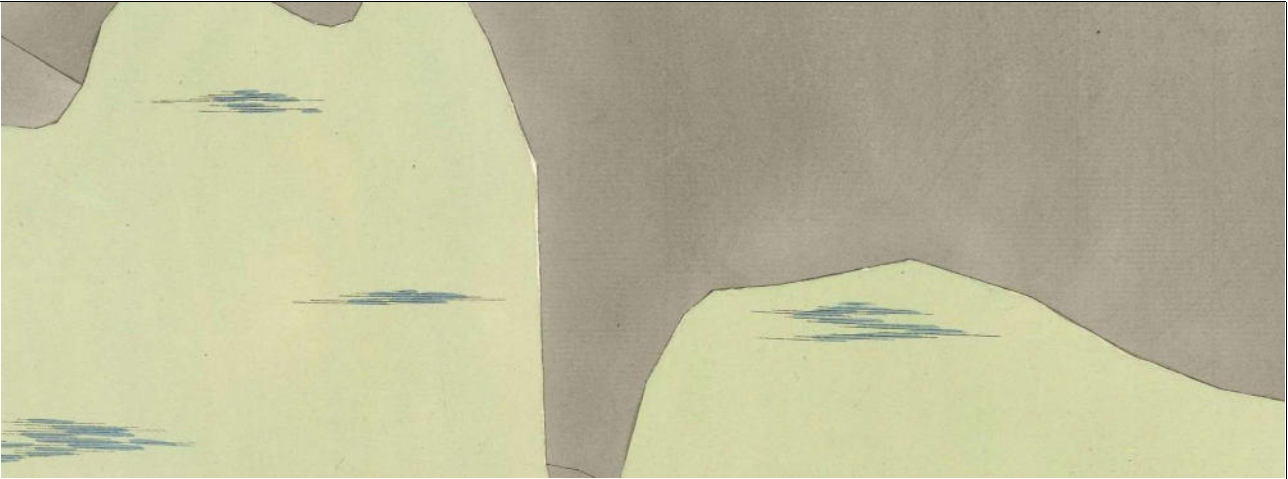
Opis:

Zaseok čini nekoliko kuća uz rub močvare, uz prometnicu koja od Vida vodi prema Vriještici i Orepku. Na povijesnim kartama nije prikazano naselje - radilo se o močvarnom području. Kuće nisu stalno naseljene. Nekoliko ruševina, i nekoliko kuća u dobrom građevnom stanju koje se povremeno koriste.

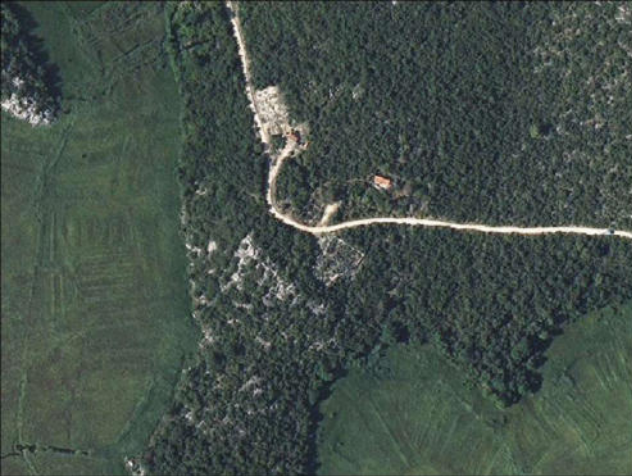
Valorizacija i planerske smjernice:

Skupina kuća bez većih arhitektonskih i ambijentalnih kvaliteta. Omogućiti izgradnju pomoćnih građevina za poljoprivredna gospodarstva bez formiranja građevinskih područja. Omogućiti i potaknuti gradnju uređenih vidikovaca, odmorišta i turističkih info-punktova sa kojih se mogu sagledati zaštićena područja prirode – močvarno područje.

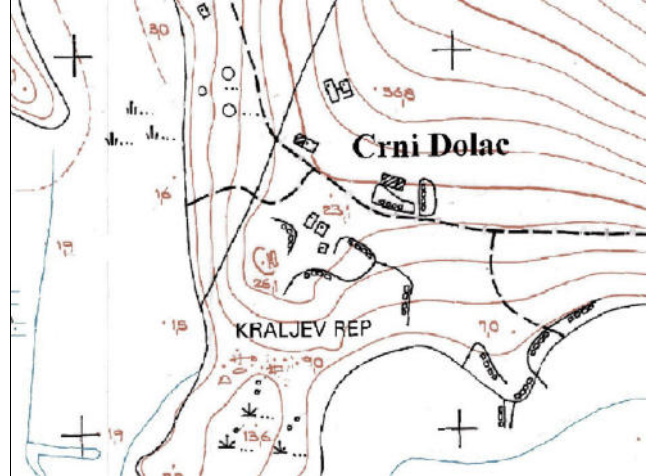
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

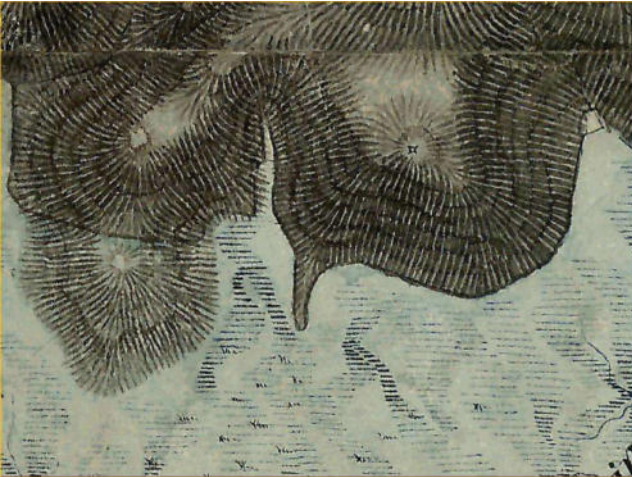
Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

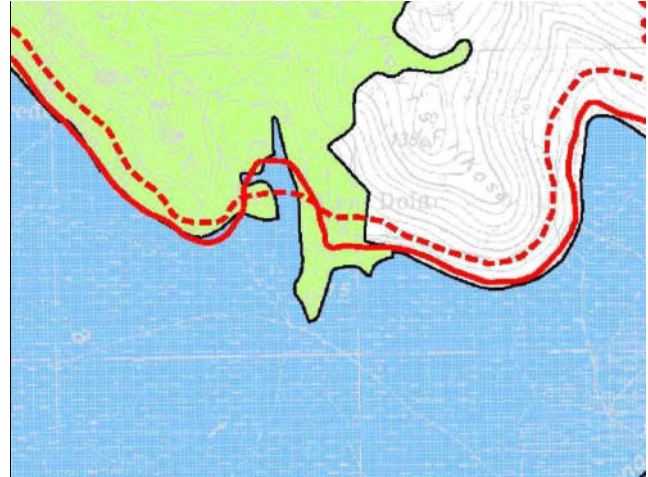
Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija (1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	da
Statističko naselje:	Vid	Toponim na povijesnom katastru:	da
Katastarska općina:	Vid	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☒ Površina GPN: 0
Namjena u PP:	ostalo polj. tlo, šume i šum. zemljišta/zašt. šume		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	-		
Zaštita prostornim planom:	-		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Rujnica	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	5-10 ha	Struktura uzorka naselja:	raspršeno
Korištenje:	povremeno	Pristupni put:	DA (makadam)
Okvirna datacija:	XIX st. ili ranije	Opće građevno stanje:	dobro
Opća izvornost:	donekle izmijenjeno stanje	Smještaj u prostoru:	brda i pobrđa
Prosječna katnost:	P+Pk	Najviša katnost:	P+1+Pk
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☐ Vodovod: ☐ Odvodnja: ☐

Aktualna namjena / korištenje

povremeno stanovanje, turizam

Građevine javne namjene:

Crkva Sv. Ivana Krstitelja

Opis:

Naselje Dragovija nalazi se u brdskom dijelu Grada Metkovića, oko 4 km sjeverozapadno od Vida s kojim je povezano makadamskom (šumskom) cestom. Ime je dobilo po brdu Dragova, danas Marušića Gradina visine 375 metara u čijem se podnožju nalazi. Oko mjesta pronađene su grobne gomile iz ilirskog razdoblja. Iznad naselja nalazi se crkva Sv. Ivana Krstitelja sagrađena nakon oslobođenja od Turaka krajem 17. ili početkom 18. stoljeća. Crkva je proširena 1779. godine. Naselje je napušteno, većina stanovnika preselila se u obližnji Prud ili u Metković. Nekoliko se kuća povremeno koristi a neke su uređene i za turističku djelatnost. Obnovljene kuće općim gabaritima i oblikovanjem slijede obrasce tradicijskog načina gradnje, no odstupaju od istih u detaljima (obrada pročelja, izvedbe elemenata krova, drugi detalji građevine). Uz šumske ceste postavljene su oznake biciklističkih staza te informativne ploče vezane za obližnje močvarno područje i promatranje ptica.

Valorizacija i planerske smjernice:

Raspršeno naselje, skromnih kuća, bez većih ambijentalnih kvaliteta. Crkva sv. Ivana do sada nije bila evidentirana kao kulturno dobro. Predlaže se planom je evidentirati i razmotriti formalnu zaštitu crkve sv. Ivana Krstitelja. Planom utvrditi izdvojeni dio građevinskog područja naselja i propisati samo mogućnost obnove postojećih građevina i zamjensku gradnju (smjernice PS1) te rekonstrukciju i rekompoziciju (smjernice PS2). Ukoliko bi bilo iskaza interesa moguće je utvrđivanje i zone turističke namjene (difuzni hotel).

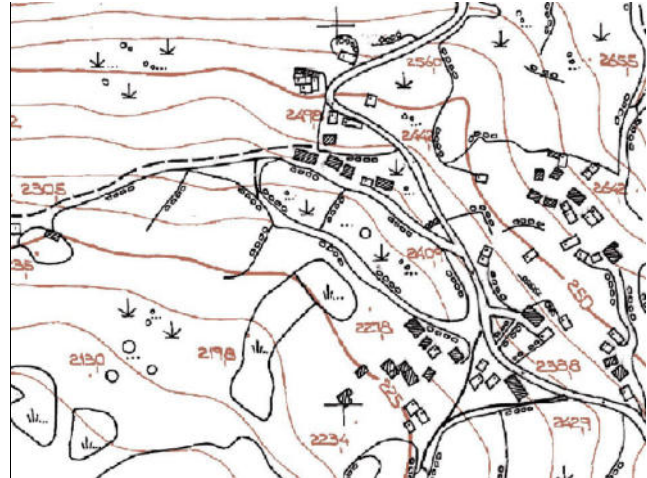
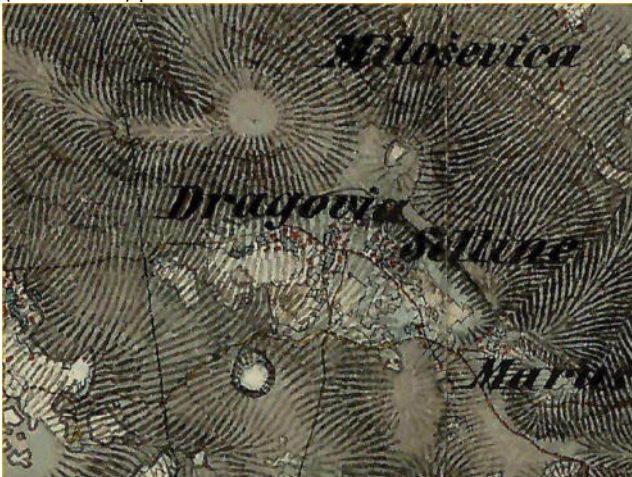
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

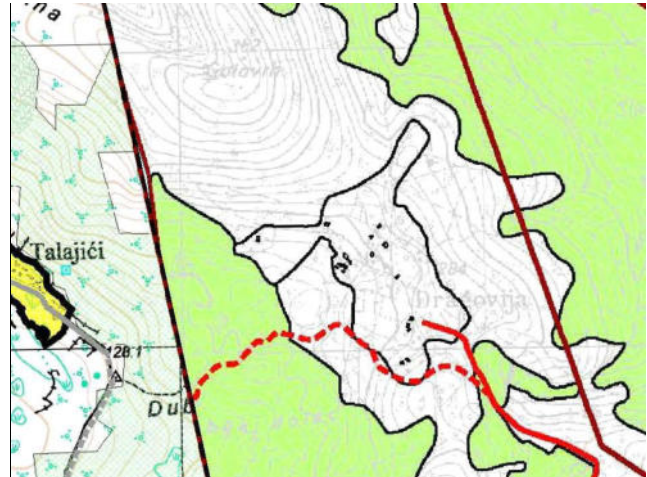
Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija
(1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	ne
Statističko naselje:	Vid	Toponim na povijesnom katastru:	da
Katastarska općina:	Vid	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☐ Površina GPN: 0
Namjena u PP:	ostalo polj. tlo, šume i šum. Zemljišta/zašt. Šume		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Rujnica	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	1-2 ha	Struktura uzorka naselja:	raspršeno
Korištenje:	povremeno	Pristupni put:	DA (makadam)
Okvirna datacija:	XIX st. Ili ranije	Opće građevno stanje:	vrlo dobro
Opća izvornost:	izvorno s manjim izmjenama	Smještaj u prostoru:	brda i pobrđa
Prosječna katnost:	P+1	Najviša katnost:	P+1
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☐ Vodovod: ☐ Odvodnja: ☐

Aktualna namjena / korištenje

povremeno stanovanje

Građevine javne namjene:

Opis:

Naselje Ograđ (na kartama prikazano i kao Petković) nalazi se na makadamskom (šumskom) putu od Vida prema Dragoviji. S padine se pruža lijepi pogled na neretvansku dolinu. Kao i obližnja Dragovija, naselje je napušteno, većina stanovnika preselila se u obližnji Prud ili u Metković. Kuće se koriste za povremeno stanovanje i za turizam. Obnovljene kuće općim gabaritima i oblikovanjem načelno slijede obrasce tradicijskog načina gradnje, no odstupaju od istih u detaljima (obrada pročelja, izvedbe elemenata krova, drugi detalji građevine).

Valorizacija i planerske smjernice:

Skladan sklop obnovljenih kuća. Detaljima odstupa od izvornih obrazaca. Predlaže se planom utvrditi izdvojeni dio građevinskog područja naselja i propisati samo mogućnost obnove postojećih građevina i zamjensku gradnju (smjernice PS1) te rekonstrukciju i rekompoziciju (smjernice PS2). Ukoliko bi bilo iskaza interesa moguće je utvrđivanje i zone turističke namjene (difuzni hotel).

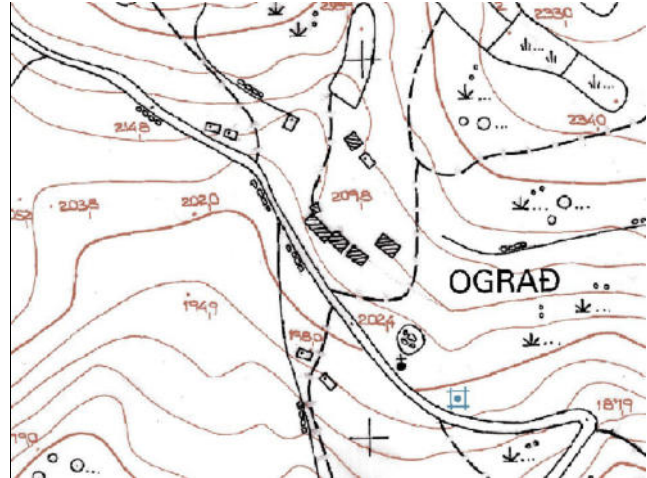
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

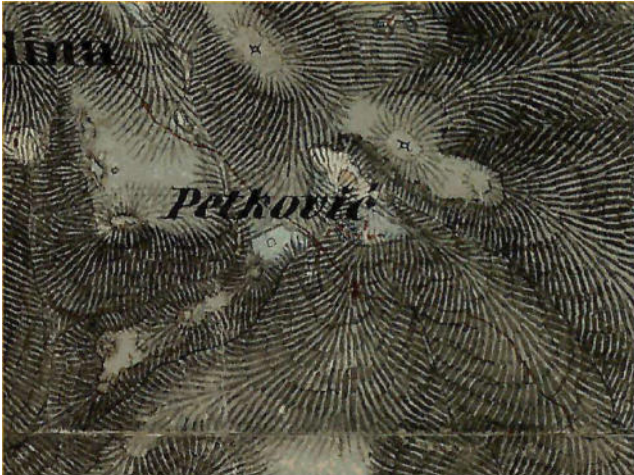
Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija (1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	ne
Statističko naselje:	Vid	Toponim na povijesnom katastru:	ne
Katastarska općina:	Vid	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☐ Površina GPN: 0
Namjena u PP:	šume i šumska zemljišta		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Rujnica	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	1-2 ha	Struktura uzorka naselja:	zbijeno
Korištenje:	povremeno	Pristupni put:	DA (makadam)
Okvirna datacija:	prva polovica XX st.	Opće građevno stanje:	dobro
Opća izvornost:	izvorno s manjim izmjenama	Smještaj u prostoru:	rub doline
Prosječna katnost:	P+Pk	Najviša katnost:	P+Pk
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☐ Vodovod: ☐ Odvodnja: ☐

Aktualna namjena / korištenje

povremeno stanovanje

Građevine javne namjene:

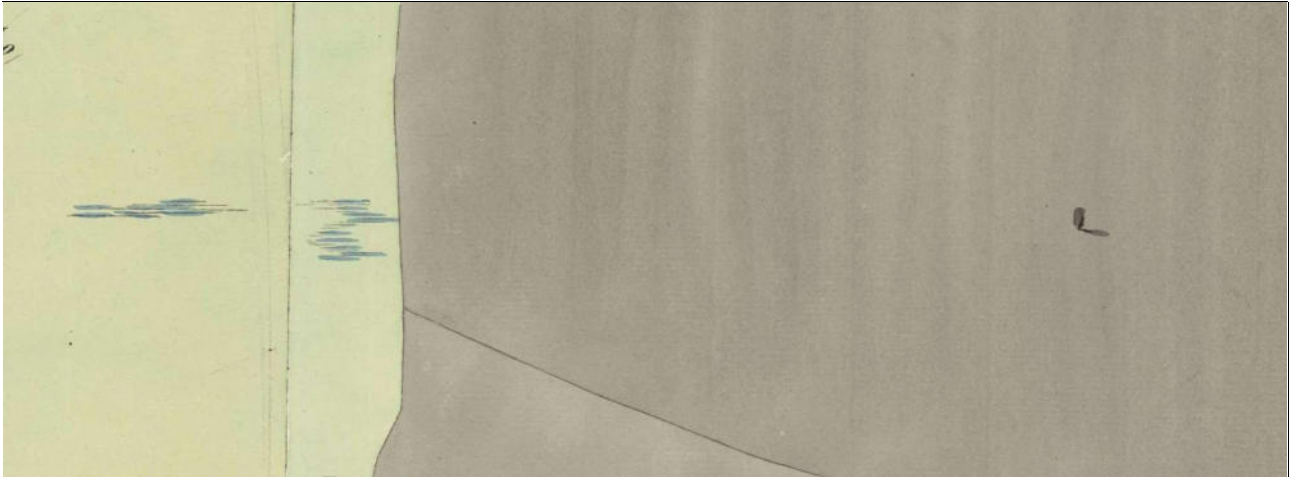
Opis:

Skupina od nekoliko kuća, nekadašnjih gospodarskih građevina u funkciji poljoprivrede, smještenih uz rub močvare i uz prometnicu koja od Vida vodi prema Vriještici i Orepku. Kuće su danas nenaseljene. S južne strane prometnice zanimljiva gospodarska građevina, jednostavnog volumena. Nekoliko kuća u dobrom građevnom stanju, povremeno se koriste.

Valorizacija i planerske smjernice:

Nema prepoznatljive naseljske strukture ni posebnih ambijentalnih vrijednosti. Izuzetak čini gospodarska građevina s južne strane prometnice. Ne predlaže se formiranje građevinskog područja naselja. Omogućiti izgradnju pomoćnih građevina za poljoprivredna gospodarstva bez formiranja građevinskih područja. Omogućiti i potaknuti gradnju uređenih vidikovaca, odmorišta i turističkih info-punktova sa kojih se mogu sagledati zaštićena područja prirode – močvarno područje.

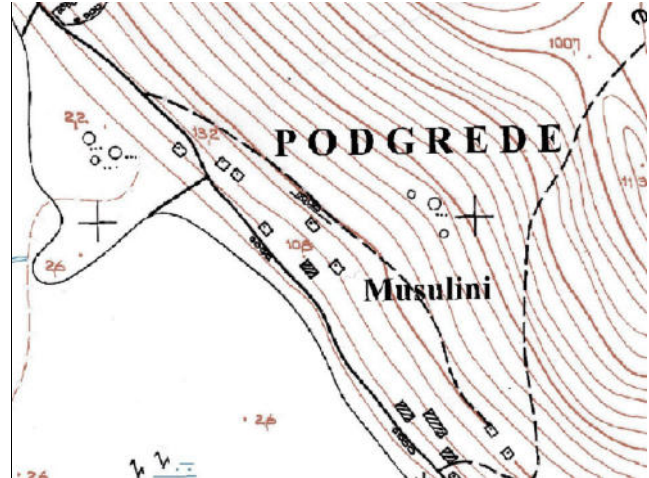
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

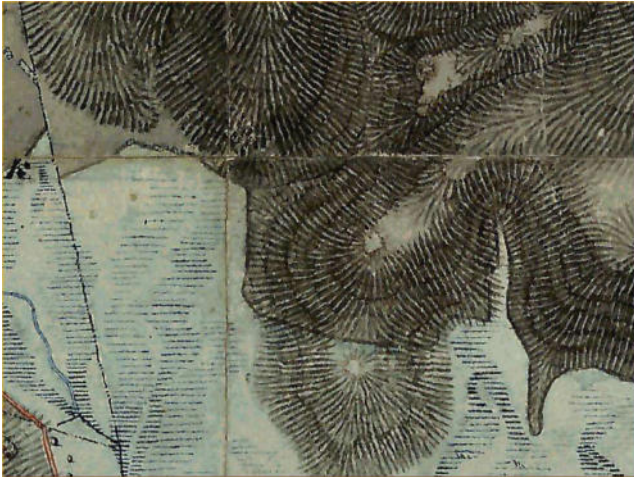
Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

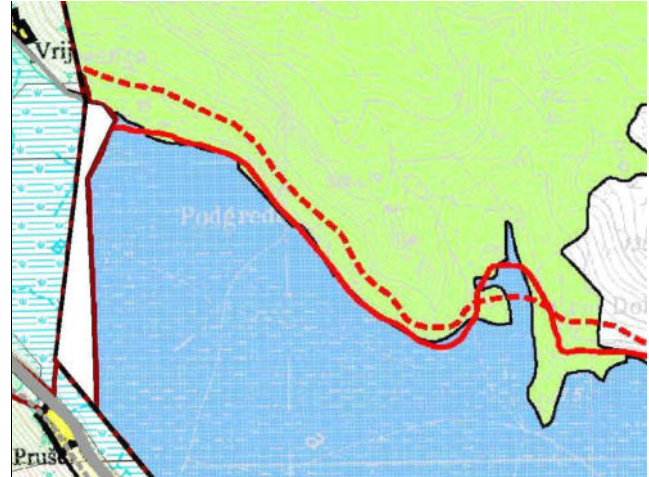
Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija (1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	da
Statističko naselje:	Vid	Toponim na povijesnom katastru:	da
Katastarska općina:	Vid	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☒ Površina GPN: 49,3
Namjena u PP:	građevinsko područje naselja		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	Arheološka zona i kulturno - povijesna cjelina Narona (Z-6193), Crkva sv. Vida (Z-5328), Ereš		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve, kulturni krajolik, arheološko područje, arheološka i kulturno - povijesna cjelina Narona - Vid		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	agrarni krajolik delte Neretve - jendeci
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	oblikovani
Krajobrazno područje:	Rujnica	Opći tip:	agrarni

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	> 20 ha	Struktura uzorka naselja:	zbijeno
Korištenje:	naseljeno	Pristupni put:	DA (asfalt)
Okvirna datacija:	XIX st. Ili ranije	Opće građevno stanje:	vrlo dobro
Opća izvornost:	donekle izmijenjeno stanje	Smještaj u prostoru:	urbanizirani pojas
Prosječna katnost:	P+1+Pk	Najviša katnost:	P+2+Po
Prevladavajući oblik krova:	Mješovito	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☒ Vodovod:
			☒ Odvodnja:
			☒

Aktualna namjena / korištenje

stanovanje, trgovina, manje usluge

Građevine javne namjene:

Župna crkva Gospe Snježne, Crkva Svetog Vida, Arheološki muzej, dječji vrtić, područna osnovna škola

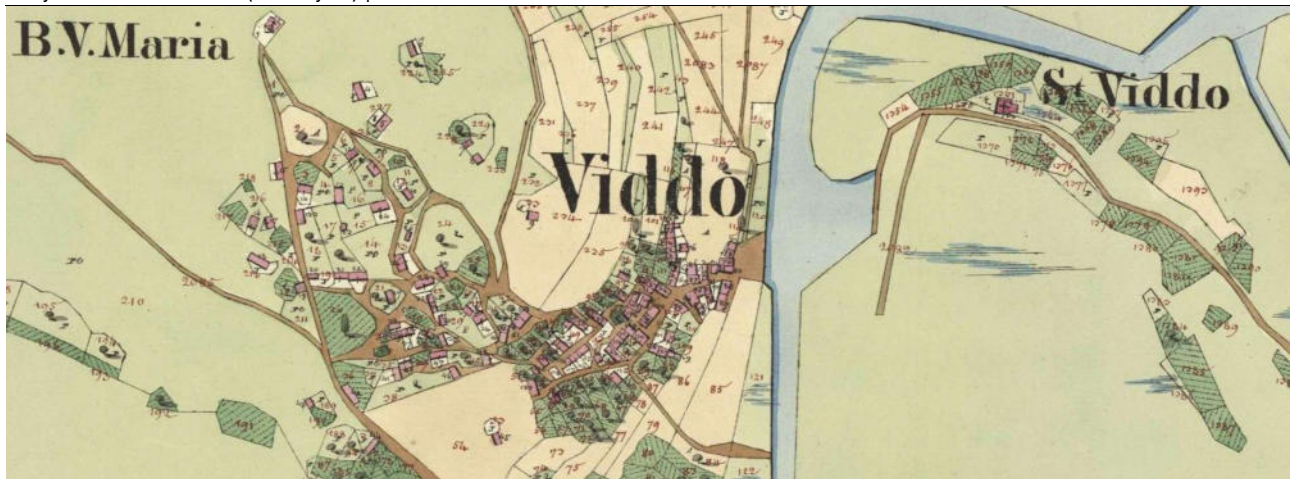
Opis:

Naselje na istaknutom brežuljku uz rječicu Norin. Važan arheološki lokalitet, zaštićena kulturno-povijesna cjelina. Počeci grada Narone sežu u doba helenizma kada ovdje nastaje važno trgovište. U doba kasne antike, Narona postaje važno kršćansko žarište i sjedište naronitanske biskupije, a propada početkom 7. stoljeća. Pretpostavlja se da je današnje naselje ime dobilo po crkvi Svetog Vida iz 14. stoljeća koja se nalazi na ulazu u naselje. Uz crkvu je ranokršćanski baptisterij-krstionica iz 5.stoljeća. Arheološki muzej u središtu mjesta. Na brijegu župna crkva Gospe Snježne, sagrađena 1935. godine prema projektu danskog arhitekta i arheologa Ejnara Dyggevea. Stara jezgra naselja je sačuvana, ali uz brojne preinake. Brojna novija izgradnja ne slijedi obrasce tradicijske izgradnje. I u glavnoj vizuri naselja s ceste iz pravca Metkovića pojavljuje se neprimjerena suvremena izgradnja. Javni prostori su zapušteni i predstavljaju potencijal za urbanu sanaciju (prostor arheološkog parka na vrhu brežuljka, prijemni prostor uz parking

Valorizacija i planerske smjernice:

Izvorna struktura naselja znatno je narušena brojnom novijom izgradnjom. Posebno su ugrožene vizure na naselje. Propisati izradu urbanističkog plana uređenja koji mora imati elemente konzervatorskog plana. Za zaštićenu povijesnu cjelinu i arheološku zonu obavezna je izrada konzervatorske podloge, a konzervatorske smjernice potrebno je ugraditi u plan. UPU također treba sadržavati mjere sanacije područja zauzetog neprimjerenom gradnjom. Planom omogućiti rekonstrukcije i rekompozicije (PS1, PS2), novu gradnju prema načelima tradicijske gradnje (PS3) te novu gradnju (PS4). Propisati smjernice za sanaciju prostora bespravne i neprimjerene gradnje, težište staviti na ozelenjavanju prostora i pojednostavlivanju volumena građevina.

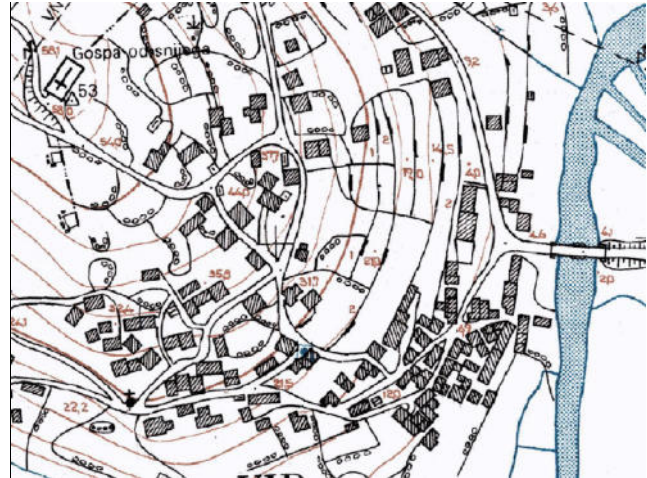
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

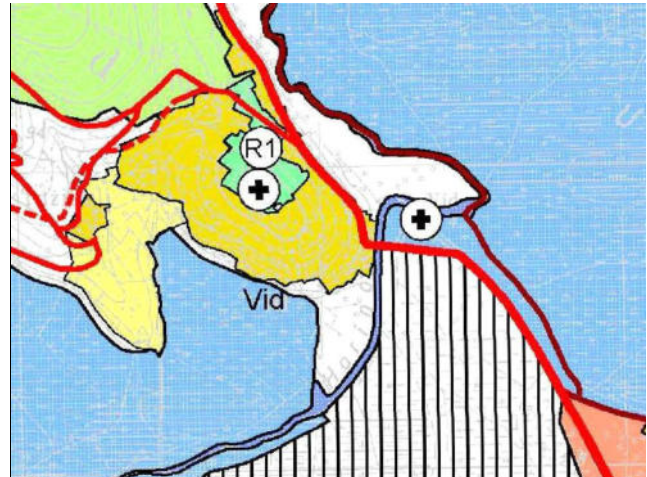
Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija (1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

Grad/općina:	Metković	Toponim na povijesnoj karti (19.st.):	ne
Statističko naselje:	Prud	Toponim na povijesnom katastru:	da
Katastarska općina:	Vid	Toponim na HOK-u:	da

Prostorni plan na snazi:	PPUG Metković (2015)		
Detaljni plan na snazi:	-	Obaveza izrade UPU-a:	☐ Površina GPN: 31,7
Namjena u PP:	građevinsko područje naselja		

Zaštita prirode:	-		
Zaštita kulturne baštine:	-		
Ekološka mreža:	POVS HR5000031 Delta Neretve, POP HR1000031 Delta Neretve		
Zaštita prostornim planom:	PPPPO Park Prirode Delta Neretve, prirodni krajolik močvarnog područja Delta Neretve, Ramsarsko područje, arheološko područje		

Tipološka klasifikacija krajobraza:		Klasifikacija kulturnih krajolika:	
Opći krajobrazni tip:	krajobraz brda i zaravni	Tip k.k.:	<n.d.>
Krajobrazni tip:	prirodni krajobraz brda i pobrđa zaleđa	Vrsta:	<n.d.>
Krajobrazno područje:	Rujnica	Opći tip:	<n.d.>

ANALIZA NASELJA / ZASEOKA

Veličina zaseoka:	> 20 ha	Struktura uzorka naselja:	raspršeno
Korištenje:	naseljeno	Pristupni put:	DA (asfalt)
Okvirna datacija:	XIX st. ili ranije	Opće građevno stanje:	vrlo dobro
Opća izvornost:	sasvim izmijenjeno stanje	Smještaj u prostoru:	urbanizirani pojas
Prosječna katnost:	P+1	Najviša katnost:	P+1+Pk
Prevladavajući oblik krova:	Dvostrešni	Prevladavajući materijal krova:	crijep
		Električna energija:	☒
		Vodovod:	☒
		Odvodnja:	☒

Aktualna namjena / korištenje

stanovanje, trgovina, manje usluge

Građevine javne namjene:

Crkva sv. Ivana Krstitelja, područna osnovna škola Don Mihovila Pavlinovića

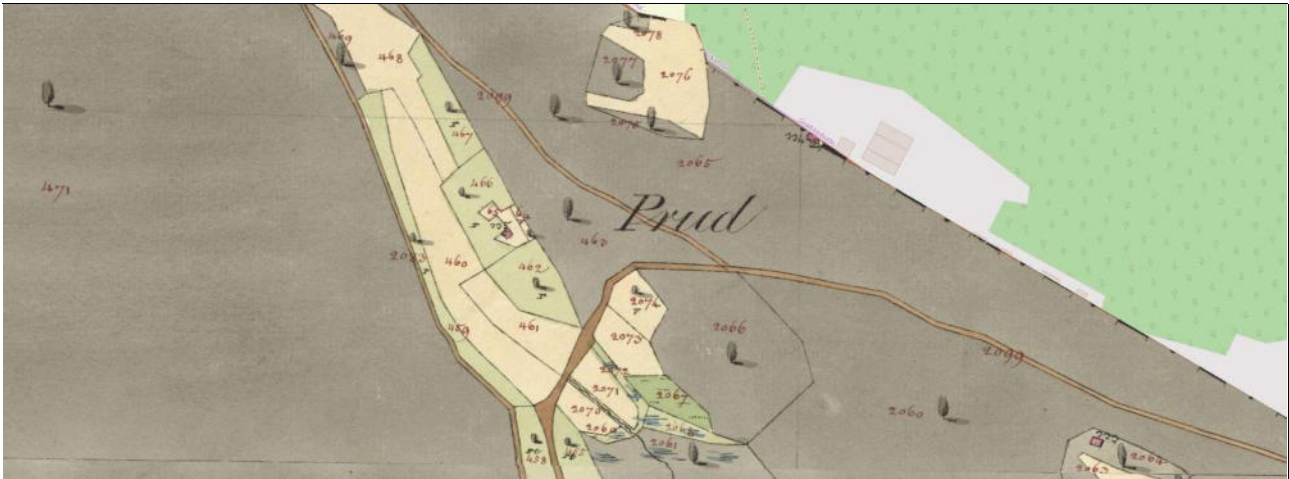
Opis:

Naselje na rubu doline, u blizini Metkovića te se razvija kao svojevrsno suburbano naselje grada. Smješteno je uz izvor rječice Norin. Prud se prvi put spominje 1399. godine u jednom dokumentu iz arhiva Dubrovačke republike. Naselje je novijeg datuma a nastalo je najviše doseljavanjem obitelji iz Dragovije. U mjestu postoji područna osnovna škola, dječji vrtić, trgovine mješovitom robom i konoba "Vrilo". Na izvoru je vodozahvat vodoopskrbnog sustava Vodovoda "Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo". Crkva svetog Ivana Krstitelja je sagrađena 1989.godine. Iza oltara, na zidu se nalazi velika slika Kristova uskrsnuća, rad akademskog slikara Ede Petrića. Povijesni dio naselja djelomično je sačuvan, samo s ambijentalnim vrijednostima. Brzo se razvija zapadni dio naselja, uz cestu što od Vida vodi prema graničnom prijelazu Prud. U tom dijelu naselja stare su građevine sačuvane samo kao izolirane kuće okružene suvremenom izgradnjom koja ne slijedi obrasce tradicijskog oblikovanja.

Valorizacija i planerske smjernice:

Naselje je zbog svojeg položaja uz prometnicu i nove izgradnje izgubilo svoj izvorni karakter. Arhitektonski i ambijentalno izgradnja nema većih kvaliteta. Planom omogućiti rekonstrukcije i rekompozicije (PS1, PS2), novu gradnju prema načelima tradicijske gradnje (PS3) te novu gradnju (PS4). Propisati smjernice za sanaciju prostora bespravne i neprimjerene gradnje.

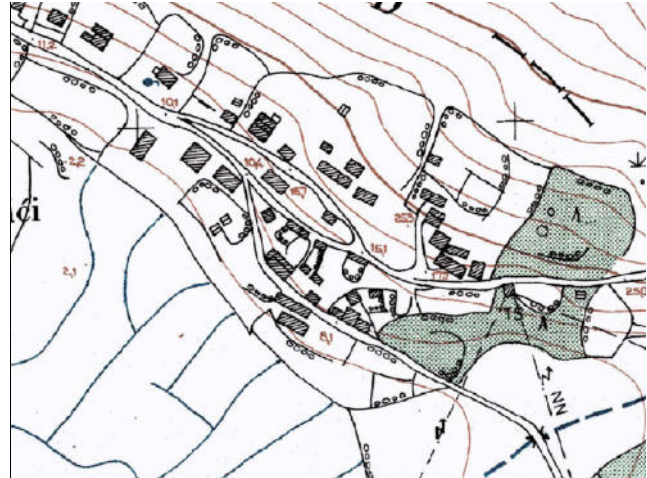
Povijesna katastarska karta (19. stoljeće) | MJ 1:5000

Ortofoto karta (2017. godina) | MJ 1:5000

Hrvatska osnovna karta (HOK) | MJ 1:5000

Druga vojna izmjera Habsburške monarhije - Dalmacija (1851. - 1854.) | MJ 1:25000

Izvod iz prostornog plana | MJ 1:25000

Fotografije

